Vragen over Programmabegroting 2023

Leeswijzer

In dit werkdocument lezen jullie de vragen van de fracties over de Programmabegroting 2023. Ten aanzien van de termijnen geldt het volgende:

1. Openstaande vragen gesteld tijdens het 'technisch vragenuur' op 10 oktober 2022 worden uiterlijk maandag 17 oktober beantwoord.
2. De fracties hebben tot en met vrijdag 13 oktober om schriftelijk vragen te stellen. Deze worden zoveel mogelijk binnen 1 week beantwoord.

Nieuwe vragen worden onderaan dit document opgenomen. Graag op volgorde van binnenkomst behandelen om rappe aanlevering te 'belonen'.

--> De redacteuren per programma zijn verantwoordelijk om de vragen door te zetten. Het is belangrijk dat we ons in de eerste instantie op de vragen van 10 oktober richten! Deze staan in de eerste tabel die nog kan worden aangevuld.

Mutaties

- *14 oktober (9:00); vragen van VVD, D66 en CU ingevoegd.*
- *14 oktober (13:20); vragen van VPR ingevoegd.*
- *16 otober; vragen van Groenlinks ingevoegd.*
- *17 oktober (17.39) Vragen van CDA en D66 ingevoegd.*
- *18 oktober (20.30) De beleidsmatige vragen van D66 waren per abuis niet overgenomen.*

Proces

De eerste set met antwoorden worden na maandag 17 oktober 12 uur gedeeld. Svp alleen met de portefeuillehouder afgestemde antwoorden opnemen. De kolom "medewerker" is voor intern gebruik en wordt niet meegestuurd.

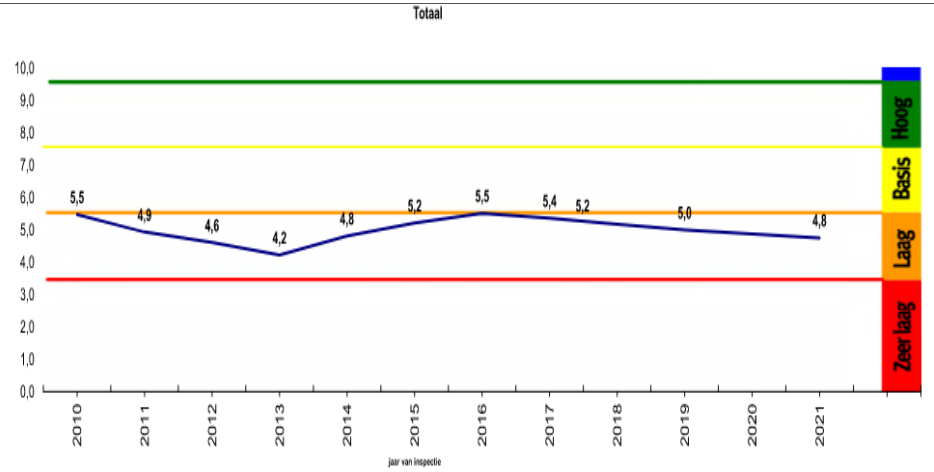
Fractie: Openstaande vragen gesteld tijdens het 'technisch vragenuur'
Datum van indienen vragen: 10 oktober 2022

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
1.	Programma 1 – Wat mag het kosten	Kosten Taakveld Sportbeleid behoorlijk verhoogd in 2023. Cultuur behoorlijk naar beneden. Waardoor komt dat?	Bij taakveld 5.1 Sportbeleid en activering is een correctie doorgevoerd van de toerekening van personeelskosten aan dit taakveld. Het taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie is ten opzichte van 2022 niet gewijzigd (GB 2022 = B 2023). De lasten in 2021 (R 2021) waren fors hoger door de vergoedingen die door de gemeente zijn uitgekeerd aan cultuurorganisaties ter compensatie van Coronaschade.
2.	Programma 2 – Wat mag het kosten	Taakveld 3.4 omhoog en 5.5 omlaag. Waardoor komt dat?	Taakveld 3.4 (Economische promotie): Het budget evenementen stijgt t.o.v. raming 2022. Dit wordt vooral veroorzaakt door fors hogere kosten elektriciteit ad €31k. Taakveld 5.5 (Cultureel erfgoed): Hier is geen sprake van een forse budget daling. De begroting voor 2020 en 2021 een budget van € 199 k. De begroting van 2022 is aangepast doordat er budgetten zijn overgeheveld vanuit de jaarrekening 2021. De middelen voor de uitgevoerde projecten van erfpacht (o.a. Kerkenvisie, BNG erfgoedsymposium en Omgevingswet) waren in het verleden (jaarrekeningstukken 2019) per abuis verkeerd verwerkt en terecht gekomen in het saldo van de jaarrekening. Dit is met de jaarrekening 2021 en de begroting 2022 (eenmalig) gecorrigeerd waardoor de begroting 2022 eenmalig een hoger bedrag aan lasten laat zien.
3.	3 – Bestuur en organisatie	Hoe gaan we niet digitale mensen meekrijgen?	We richten ons binnen het programma Digitaal Rheden op het digitaliseren van onze dienstverlening in dienst van de lokale samenleving, waarbij we voldoen een wet- en regelgeving (bijv. wet digitale toegankelijkheid). De invulling van vraagstuk "hoe gaan we niet digitale mensen meekrijgen" volgt nog binnen dit programma.
	p.36	Wat is een volwaardig klimaatplatform?	Met volwaardig bedoelen we in deze context een platform dat zichtbaar is, vindbaar, en toegankelijk voor iedereen, waarop mensen informatie kunnen vinden en ook delen en elkaar kunnen inspireren tot het ondernemen van actie om met elkaar de klimaatopgave aan te gaan. De gemeente fungeert als partner in de opgave en faciliteert/onderhoudt het platform en is eindverantwoordelijk voor de toegankelijkheid en de gepubliceerde inhoud.
	p. 41	Percentage leegstaande panden op werklocaties is gedaald met 2%. Maar wat is de vertreksituatie (hoeveel zijn het er nu)?	De nul situatie gaan we per 01/01/2023 bepalen middels een inventarisatie van de winkelgebieden en bedrijventerreinen. Deze inventarisatie doen we aan de hand van de WOZ-administratie.

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>Verwijzing naar pagina/programma</th><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td>4.</td><td>p. 64</td><td>Waar zijn de 2 veiligheidsmedewerkers voor bedoeld? Wat gaan ze doen?</td><td>Medewerker zorg en veiligheid gaat zich meer bezighouden met de thema’s als huiselijk geweld en kindermishandeling, personen met verward gedrag, radicalisering, nazorg ex-gedetineerden en mensenhandel.
De bestuursrecht jurist/veiligheid gaat zich o.a. bezighouden met burgemeestersbevoegdheden (gebiedsverboden/wet aanpak woonoverlast/gemeentewet/demonstraties/etc.), handhaving op ondermijning en bij arbeidsmigrantenpanden en bezwaar- en beroepszaken.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>p42</td><td>Wat zijn alle relevante kantoren die gecontroleerd worden op energielabel C?</td><td>Alle kantoorgebouwen, uitgezonderd onder meer kleine kantoorgebouwen, gebouwen waar het kantoordeel ondergeschikt is, waar geen energie gebruikt wordt om het binnenklimaat te regelen, monumenten, kantoorgebouwen die slechts tijdelijk in gebruik zijn en als de terugverdientijd van maatregelen meer dan 10 jaar is.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td>Par. Bedrijfsvoering</td><td>Wat zijn de additionele kosten voor Digitaal Rheden</td><td>Zie onderstaande tabel voor de indicatieve begroting. De verdieping hiervan is gepresenteerd
<table>
<tr><th>No</th><th>Doel en projec/activiteit</th><th>2022</th><th>2023</th><th>2024</th><th>2025</th><th>2026 t/m 2030</th><th>Dekking Elders</th></tr>
<tr><td>1</td><td>Efficiente en toegankelijke dienstverlening</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>1.1</td><td>Digitale dienstverlening</td><td></td><td>€ 25.000</td><td></td><td></td><td></td><td>Voor wat betreft digitalisering van producten en diensten meegenomen in papierarm en digitaal werken.</td></tr>
<tr><td>1.2</td><td>Papier arm en digitaal werken</td><td></td><td>€ 954.800</td><td>€ 684.000</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>1.3</td><td>Open en transparante overheid</td><td>€ 121.000</td><td>€ 135.000</td><td>€ 149.000</td><td>€ 164.000</td><td>€ 164.000</td><td>Begroting 2022</td></tr>
<tr><td>2</td><td>Moderne werkgever</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>2.1</td><td>Digivaardig en weerbaar</td><td></td><td>€ 25.000</td><td>€ 25.000</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>3</td><td>Samenwerking</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>3.1</td><td>Verbeteren bestuurlijke advisering</td><td></td><td>€ 25.000</td><td>€ 25.000</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>3.2</td><td>Harmonisatie agenda</td><td></td><td>€ 50.000</td><td>€ 50.000</td><td>€ 50.000</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>3.3</td><td>Samenwerking met De Connecte verbeteren door demand en supply te verbeteren</td><td>€ 5.000</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>Begroting 2022</td></tr>
<tr><td>4</td><td>Stevig fundamenet en betrouwbare ICT</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>4.1</td><td>Upgrade zaaksyseem</td><td>€ 120.000</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>Begroting 2022</td></tr>
<tr><td>5</td><td>Transparante en kwalitatieve sturing</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>5.1</td><td>Datagedreven werken</td><td></td><td>€ 100.000</td><td>€ 250.000</td><td>€ 250.000</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Totaal aanvullend benodigd (1)</td><td>€ -</td><td>€ 1.179.800</td><td>€ 1.034.000</td><td>€ 300.000</td><td>€ -</td><td></td></tr>
</table>
(1) dekking elders zijn niet meegenomen

tijdens de oriënterende raadsvergadering op 6 september 2022.</td></tr>
<tr><td>7.</td><td>Par. Bedrijfsvoering</td><td>Wat zijn de kosten voor de griffie?</td><td>Voor de Griffie is in de programmabegroting 2023 386k opgenomen. Hiervan is 380k (waarvan 108k incidentele kosten 2023-2025) gereserveerd om de salariskosten en sociale lasten te kunnen dekken. De rest van dit budget 6k is gereserveerd voor opleidingskosten, - reiskosten, - teambuilding, en overige kosten.</td></tr>
</table>

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
8.	p. 71, OZB	Welke peildatum wordt voor de aanslagen gehanteerd?	Voor het opleggen van de OZB-aanslagen 2023 wordt de waarde-peildatum per 1-1-2022 gehanteerd. Voor de berekening van de OZB opbrengsten over 2023 is rekening gehouden met mutaties in WOZ-waarden naar stand begin juni 2022.
9.	p51 Biodiversiteit	We missen de aandacht voor biodiversiteit in de bebouwde omgeving. Is elders we benoemd, maar zou dat hier ook niet opgenomen moeten worden?	Hier staat bewust 'in de gemeente Rheden' hiermee bedoelen we dus ook in de dorpen.
10.	p50 Ik Buurt Mee	Van de "Ik Buurt Mee" bewonersinitiatieven worden er 30% gerealiseerd binnen groen, spelen en wegmeubilair Opmerking: We zijn afhankelijk van de initiatiefnemers. Biedt dit voldoende ruimte aan hen? Kunnen en willen we hierop sturen?	Ik buurt mee! biedt zeker voldoende ruimte aan initiatiefnemers op dit thema. We denken als gemeente graag mee met initiatiefnemers om hun ideeën en wensen te realiseren. De afgelopen 2,5 jaar zijn er meer dan 100 initiatieven binnen 'groen en grijs' en 'spelen' succesvol uitgevoerd. Ik buurt mee! gaat uitdrukkelijk uit van de wens van de samenleving, daar willen we op voorhand niet op sturen.
11.	P50/51 Beheer en Inrichting Openbare Ruimte	Is inzichtelijk op welk kwaliteitsniveau de wegen nu liggen en welke risico's we lopen?	In 2020 is de "Beheernota Openbare Ruimte" in de Raad vastgesteld en daarmee zijn ook de CROW beeldkwaliteitsniveau vastgesteld. Voor de verzorgende staat (onkruid op verharding, zwerfvuil, etc.) is de CROW beeldkwaliteitsniveau B (basis) en technische staat wegen CROW beeldkwaliteitsniveau C (laag). Ja, het kwaliteitsniveau de wegen is de afgelopen jaren gemonitord t/m 2021, zie onderstaande tabel. Bij kwaliteitsniveau C kunnen mogen kleine onevenheden in de bestrating aanwezig zijn en lopen we meer risico als bij kwaliteitsniveau B (basis) of A (goed) 90 % van de wegen moet en voldoet ook aan kwaliteitsniveau C, gaan we naar kwaliteitsniveau D (zeer laag) dan praten we over aanzienlijke onevenheden en lopen we meer risico's op ongevallen en spreken we ook van kapitaalsvernietiging.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			
12.	P49	Bij de prestatie: we werken aan het zoveel mogelijk beperken en voorkomen van wateroverlast, hitte- en droogtestress, staat dat we in 2023 het % asfalt verminderen de openbare ruimte ten opzichte van 2022. Wat bedoelen we met het % asfalt verminderen en is inzichtelijk hoeveel asfalt het gaat?	Bij de herinrichting projecten in de openbare ruimte vormen we asfalt om naar elementverharding (klinkers, etc.) Met het % bedoelen we m2 ten opzichte van het totale areaal aan asfalt. We zullen bij het resultaat de m2 oppervlakte vermelden die we realiseren in 2023: In 2023 vormen we circa 20.000 m2 asfalt om naar gebakken elementen verharding , o.a. in de Oranjebuurt Dieren, Kastanjelaan en de Zuiderparalleweg in Velp.
13.	p34	Wat bedoelen wij met natuurinclusieve wijken	Deze wijken worden natuurinclusief genoemd omdat inrichtingsmaatregelen zijn gericht op een natuurlijke omgeving. Er wordt in deze wijken nadrukkelijk rekening gehouden met behouden en versterken van biodiversiteit in de openbare ruimte en in de bebouwing. Zo zorgt natuurinclusiviteit voor verkoeling tijdens de zomerhitte, zuiverende lucht, voorkomen van wateroverlast en biedt het voedsel en nestelgelegenheid voor dieren.

Fractie: PvdA
Datum van indienen vragen: 12 oktober 2022

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
1.	19	**risico's** Programma signaleert bij mensen tot 120% minimumloon financiële uitdagingen. Wat wordt bedoeld met gedragsverandering door terugval? Het gaat hier om mensen die niet door hun handelingen maar door de omstandigheden in problemen komen. Gevraagd wordt dan niet lange termijnbegeleiding maar een functionerend noodplan. We hebben het Rhedens noodplan en het landelijke noodfonds hier ter beschikking. Waarom wordt het Rhedens noodplan hier nergens genoemd?	1. De term gedragsverandering is hier niet passend. We stellen voor deze zinsnede te verwijderen. 2. We signaleren wel een grote vraag naar langdurige begeleiding, los van de inflatieontwikkeling. Met Incluzio wordt gewerkt aan een passend aanbod. 3. Het lokale en landelijke noodfonds is tot stand gekomen na het schrijven van de programmabegroting. Een verwijzing naar de landelijke en lokale maatregelen kan worden toegevoegd.
2.	20	Risico: Gedragsverandering om vroeg signalering adequaat in te vullen. Dit vraagt een duurzame gedrags verandering. Wat wordt hiermee bedoeld?	De term gedragsverandering is hier niet passend. We stellen voor deze zinsnede te verwijderen.
3.	20	<u>Lezen Schrijven rekenen</u> Mooie ambitie dat iedereen kan lezen, schrijven, rekenen en dat iedereen digitaal vaardig is. Hierin gaan we extra ondersteunen. Komt hiervoor extra geld of laten we dit geheel over aan de partners?	In onderliggende programmabegroting is een stelpost Coalitieakkoord opgenomen. Dit wordt nog verder uitgewerkt waarbij het de intentie is om vanuit de gemeentemiddelen beschikbaar worden gesteld.
4.	22-preventieakkoord	**Eenzaamheidsproject** Is het eenzaamheidsproject via het	Het project 'Samen Sterker' uit het preventie akkoord is in 2021 gestart. In dit project krijgen mensen die zich eenzaam voelen of een verlies hebben geleden een steun in de rug. In een periode van max.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		preventieakkoord al gestart. Hoe ziet dat eruit?	een jaar ondersteunt een vrijwilliger 1-op-1 de deelnemer om de regie over zijn/haar leven weer in handen te krijgen. Bijvoorbeeld door weer activiteiten te ondernemen of sociaal netwerk op te bouwen. Zie ook https://www.humanitas.nl/afdeling/rijn-ijssel/activiteiten/Samen-Sterker-Eenzaamheid/ Binnen de gemeente is er ook een coalitie SamenEén gestart. De coalitie bestaat uit diverse vrijwilligers- en professionele partijen, waaronder Incluzio, MVT, Stichting Stoer, Woonzorgnet, ProPersona, OnsRaadhuis, en Humanitas. Binnen de coalitie zijn diverse werkgroepen gevormd rondom thema's die eenzaamheid beïnvloeden. Gezamenlijk wordt gewerkt aan o.a. acties om het thema eenzaamheid onder de aandacht te brengen en drempelverlagende maatregelen om inwoners te laten participeren in sociale activiteiten.
5.	P23 sociale basis	Jeugdhulp met verblijf neemt af in 2023. Hoe kan dat?	Ten eerste we willen bereiken dat meer jeugdigen bij hun ouders/verzorgers opgroeien. Ten tweede zetten we lokaal en regionaal in op verschillende manieren om jeugdhulp met verblijf te verminderen.
6.	Blz.24Buitenste schil Rhedens model vrijwilligers	In diverse onderdelen wordt verwezen naar versterking van de buitenste schil in het Rhedens model. Tegelijkertijd zien we een afname van het aantal vrijwilligers in de samenleving. Gaat hier de wal het schip niet keren/ Wat doen we om aan meer vrijwilligers te komen? Zie hier beoogd resultaat van toename van 38 naar 42% vrijwilligers	Er is inderdaad een terugloop van "traditionele" vrijwilligers die zich voor een langere tijd committeren aan een taak of organisatie. De Covid-epidemie heeft echter laten zien dat mensen bereid zijn zich in te zetten voor een ander, alleen de manier waarop is aan verandering onderhevig. Samen met o.a. Incluzio sluiten we aan bij deze ontwikkeling. Bijvoorbeeld door het ondersteunen van buurtnetwerken waardoor kortdurende vrijwillige inzet gemakkelijker kan ontstaan. Daarnaast ondersteunen en waarderen we de vrijwilligers, bijvoorbeeld met een: -vrijwilligerssteunpunt (Incluzio) waar inwoners en vrijwillige besturen terecht kunnen voor advies; - met cursussen waar vrijwilligers behoefte aan hebben; -en met een waarderingsevenement. Ook worden er verschillende acties opgezet om nieuwe vrijwilligers te werven.
7.	**Blz. 25**	WMO-begeleiding Gestreefd wordt naar een afname van 10% van de WMO uitgaven voor WMO-begeleiding. Hoe slagen we er in die begeleiding naar de sociale basis te verschuiven? Is dit een taakstelling en wat is het plan dan. Idem voor jeugdzorggebruik algemeen	Wij verwachten komend jaar een afname van Wmo maatwerkvoorzieningen begeleiding doordat inwoners steeds beter de weg naar onze sociale basis weten te vinden voor het beantwoorden van de wat lichtere ondersteuningsvragen. Het aantal aanvragen voor een maatwerkvoorziening begeleiding Wmo zal daardoor gaan afnemen in de loop van het jaar 2023. We verwachten een afname verwijzingen jeugdhulp door de inzet van de Ondersteuner jeugd en gezin (wordt ingezet vanaf 2021). Ook verwachten we een afname versterking van de sociale basis (onder meer via Incluzio).

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		Idem deze vraag voor afname van 10% voor doorverwijzing door huisartsen voor jeugdhulp. Wat is hier het plan/aanname.	
8.	Pagina 36:	in 2040 wekken wij alle energie die wij gebruiken, duurzaam op. Onder risico's staat dat er vele afhankelijkheden zijn. Is de gemeente ook voornemens om, als het behalen van onze doelen dat echt vraagt, zelf projecten voor duurzame energie-opwek te initiëren en uitvoeren op eigen grond?	Wij proberen zoveel mogelijk samen met onze inwoners en lokale partners duurzame energieopwek te realiseren in onze gemeente. Een mooi voorbeeld is de realisatie van zonneveld De Bocht in Dieren. Op grond van de gemeente, op initiatief van inwoners, met een lokale coöperatie en een garantstelling voor de lening van de gemeente. De opbrengst is voldoende om circa 450 huishoudens van energie te voorzien (bij een gemiddeld verbruik van 2500kWh). Uiteindelijk is het aan uw raad om aan te geven dat de gemeente een groter aandeel in de duurzame opwek kan nemen. Dat betekent ook investeren. Het is raadzaam om het burgerakkoord af te wachten en de voorstellen die daarin worden gedaan ten aanzien van dit onderwerp.
9.	P 37	de Omgevingswet legt een claim op beschikbare capaciteit die niet zonder meer inpasbaar is. Tegelijkertijd zeggen wij dat we alle 19 minimaal vereiste acties en waar mogelijk ook de 8 adviezen als beoogd resultaat hebben. Wat zijn hier de consequenties van 'niet zonder meer inpasbaar' tegenover de minimale vereisten en adviezen?	Deze zinsnede ziet met name op het voor de implementatie benodigde werkpakket na 2022. Hierbij kan o.a. gedacht worden aan het maken van het permanent Omgevingsplan, de Omgevingsvisie en Omgevingsprogramma's. De hiervoor benodigde capaciteit is niet zonder meer voor handen. Met het programmabudget Omgevingswet willen we ervoor zorgen dat we de benodigde capaciteit beschikbaar kunnen maken. Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet zal Rheden aan alle minimale eisen kunnen voldoen.
10.	P39	onder betaalbare levensloopgerichte en circulaire woningen wordt niet ingegaan op het onderzoek naar mogelijkheden actief grondbeleid om gemeentelijke doelen te helpen	In deze coalitieperiode zullen we onderzoeken in hoeverre een actief grondbeleid een bevordering teweeg kan brengen van het behalen van onze volkshuisvestelijke doelstellingen en welke risico's hieraan zitten.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		behalen. Ook op pagina 118, onder grondbeleid, wordt het onderzoek naar mogelijkheden actief grondbeleid (zoals overeengekomen in coalitieakkoord) niet genoemd. Terwijl dit voor doelen als volkshuisvesting en gemengde wijken mogelijk een rol kan spelen. Wanneer wordt dit onderzoek uitgevoerd?	
11.	P10: Toelichting effect alg. uitk.	Met uitzondering van de 1e categorie gaat het om gelabeld geld: welke categorie is dat: waar vinden we dat in de tabel?	Met de 1e categorie is bedoeld de 'algemene mutaties' van het gemeentefonds. Dit is onderdeel van de genoemde bedragen bij regel 'effect algemene uitkering' in tabel 'Meerjarig perspectief'. Meer informatie is opgenomen in de memo 'Financiële effecten meicirculaire gemeentefonds 2022' (op 21-6 met de raad gedeeld).
12.	P10 autonome ontwikkelingen: (zin 3):	over welke actuele bijstellingen gaat dit bijvoorbeeld?	Dit betreft kosten jeugdzorg en omgevingswet. De autonome ontwikkelingen staan vermeld in tabel op pag. 11/12 (duiding in laatste kolom met ja/nee of het autonoom betreft).
13.	Vraag 3: P11: overige ontwikkelingen	welke ontwikkelingen zijn dat (waar nog geen fin. Consequentie aan is verbonden?)	Dit betreft de posten genoemd in tabel op pag. 11/12 niet zijnde autonoom.
14.	P11, sluitende mjb	Laatste zin: welke baten zijn hier bedoeld? Waarom deze baten wel meenemen in de MJB?	Deze passage betreft een duiding in algemene zin, waarmee we aangeven invulling te geven aan het voorzichtigheidsprincipe. Baten ramen we indien deze voldoende onderbouwd zijn.
15.	P12: 4a:	wat zijn mutatie Afs en Rente PB23	Dit betreft de mutaties afschrijvings- en rentelasten (zie ook pag. 14 bij 4a).

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
16.	P12 4c:	waarom staat deze stelpost onder bedrijfsvoering en niet bij (bijv) overig?	In afwachting van nadere uitwerking is deze stelpost bij bedrijfsvoering ondergebracht (stelposten nemen we op bij 'bedrijfsvoering/overhead'). Te zijner tijd zullen de budgetten worden overgeheveld naar de bijbehorende programma's.
17.	P13 2b:	valt deze regiobegroting onder een gemeenschappelijke regeling? Zo ja: welke? Zo nee: op welke manier geeft de regio dan vorm aan dit onderdeel van jeugdwerk?	Nee, vanaf 2013 werken de gemeenten in de Regio Centraal Gelderland samen op het gebied van jeugdhulp. Voor de inkoop van jeugdhulp is een MGR – module inkoop. Gezamenlijke beleidsontwikkeling in de regio en wat daaruit voortkomt, is een lokale verantwoordelijkheid. Dus bestuurlijk en ambtelijk vindt er regionaal afstemming plaats, waarbij de besluitvorming lokaal plaatsvindt.
18.	P13 2d:	klopt de informatie dat het abonnementstarief voor Wmo voorzieningen al stopt per 1 januari 2023?	Op pagina 13 onder punt 2d staat een ontwikkeling vermeld waarbij (zover nu bekend) in 2025 een wetswijziging zal plaatsvinden met betrekking tot de mogelijkheden voor gemeenten om een vorm van inkomensafhankelijke eigen bijdrage te vragen aan inwoners. Wij willen in 2023 gaan onderzoeken of het ook al op enigerlei wijze eerder dan dat jaar mogelijk is.
19.	P14 /15 3e:	Waar is het eerder besloten budget (zie laatste zin) onder vermeld in de begroting 2022? Betreft dit een reservering?	Dit bedrag is niet opgenomen, vandaar dat dit nu alsnog in voorliggende begroting 2023 gebeurt.
20.	P15: 4 f	Over welke taakstellingen gaat het hier bijvoorbeeld? En komen deze bedragen terug onder bedrijfsvoering? (4b)	Dit betreft taakstellingen m.b.t. personeelsbudget vanuit eerdere bezuinigingsronden en taakstellingen m.b.t. efficiency (processen efficiënter maken en meer digitaliseren van processen). Deze taakstellingen waren opgenomen zonder inhoudelijke onderbouwing. Opgenomen bedragen bij 4b en 4f betreffen twee verschillende posten.
21.	Pagina 37:	risico's zijn hoge kosten en onvoldoende personele capaciteit. Kunt u dit risico al wat meer duiden in cijfers, euro's en getallen, en	Rheden zal aan de 19 minimale vereisten kunnen voldoen bij inwerkingtreding. Zie ook vraag 9.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		gevolgen als er niet voldoende capaciteit is om de 19 minimale vereisten te behalen?	
22.	Pagina 45:	onder beoogde resultaten wordt gesproken over een landschapsfonds. Wat houdt dit in, welke zaken worden hiermee bekostigd?	Met een landschapsfonds wordt beoogd een structureel financieel middel in te zetten voor de bekostiging van de instandhouding en versterking van onder meer landschap, natuur, erfgoed en de recreatieve beleving daarvan. Zo'n fonds kan gefinancierd worden door meerdere partijen. Een onderzoek hiernaar zal plaatsvinden als uitwerking van de Omgevingsvisie Buitengebied en het daaruit voortvloeiende project uitvoeringsprogramma Landschap.
23.	Pagina 51:	het proces voor de Lokale Adaptatiestrategie wordt gestart in 2023. Wanneer moet deze klaar zijn?	Er is geen harde deadline/jaar wanneer deze strategie gereed moet zijn. Het streven is om circa een jaar voor het inhoudelijke proces te gebruiken om te komen tot een gedragen strategie en uitvoeringsagenda in 2024. Op regionaal niveau is door de DPRA-werkregio Veluwezoom een regionale adaptieve strategie (RAS) opgesteld. De LAS is een vervolg/dooruitwerking op lokaal niveau, als uitwerking van de 7 ambities uit het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie (DPRA) Deltaplan Ruimtelijke adaptatie 2018 - Klimaatadaptatie (klimaatadaptatienederland.nl), om in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig ingericht te zijn.

Fractie: VVD
Datum van indienen vragen: 14 oktober 2022

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
1.	Pagina 4 Programma's	De opbouw van de programma begroting is gewijzigd en er worden geen acties meer vastgesteld in de begroting. Op welke wijze kan de raad dan de doelmatigheid controleren? Middelen zijn gekoppeld aan het gewenste resultaat maar niet zichtbaar	De huidige opbouw van de programmabegroting is tot stand gekomen n.a.v. het Rekenkameronderzoek naar de Programmabegroting. De wens vanuit de raad was om meer te richten op het beleid (wat willen we bereiken/hebben we bereikt) in plaats van op de uitvoering (wat gaan we doen/hebben we gedaan). In andere woorden, om aan de hand van de 3 W-vragen meer te sturen op de hoofdlijnen. Als gevolg hiervan zijn er inderdaad in beginsel geen activiteiten meer opgenomen in de begroting.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		gekoppeld aan een vastgelegde (geplande)actie.	Natuurlijk kan ook wat we gedaan hebben van belang zijn, maar wat we doen is uiteindelijk een middel om een doel te bereiken. Dit betekent dat pas als we een doel niet halen, van belang wordt wat we gedaan hebben (en of dat dan wel het juiste was). Net als eerdere jaren is de rapportage op de middelen (de 3e W vraag) op de taakvelden gericht. De sturing op doelmatigheid is daarmee niet gewijzigd. Met de begroting 2024 is de ambitie om een verdere koppeling te leggen tussen de middelen en de doelenboom, waardoor de kaderstellende rol van de Raad wordt uitgebreid. Dit is toegezegd tijdens de behandeling van de kadernota 2023-2026 tijdens de voorbereidende raadsvergadering op 21 juni 2022.
2.	Pagina 4 programma's	De wat vraagt wordt beantwoord door de gewenste resultaten aan te geven. Dat is een antwoord op het wat maar is niet gekoppeld aan de te nemen acties. Kan in de programma begroting/ beleidsnotities het wat worden in gevuld met de te nemen acties in grote lijnen?	De activiteiten/ acties geven een antwoord op de 'Hoe-vraag' en maken daarom in beginsel geen onderdeel meer uit van de begroting. De verdieping is te vinden in beleidsnotities maar ook in Raadsinformatiebrieven en oriënterende vergaderingen.
3.	Pagina 4 programma's laatste alinea.	Wat wordt er bedoeld met "ons bestuur"? Is dat inclusief de raad?	Met ons bestuur wordt de Raad bedoeld. De raad is bij dit ontwikkeltraject dat we samen op hebben gepakt primair vertegenwoordigd door de financiële commissie.
4.	Pagina 4 programma's	Er wordt gesproken over bereiken van doelen. Kan ik hier lezen dat het eigenlijk gewenste effecten zijn? Dat is wat breder dan alleen maar doelen. Denk hierbij aan gewenste maatschappelijke effecten.	Een doel geeft aan wat we willen bereiken per programma en op de verschillende taakvelden. Deze doelen worden meer concreet gemaakt met indicatoren: Indicatoren geven een duidelijk opdracht mee en geven helderheid over te bereiken doelen. Hoe bepalen we of we dit bereikt hebben? Wanneer zijn we succesvol? *(uit presentatie financiële commissie, 15 september 2022)* Met de financiële commissie is afgesproken dat per doel maximaal 3 indicatoren worden opgenomen. Er zijn verschillende typen indicatoren, waaronder 'outcome' indicatoren, ook wel maatschappelijk effect genoemd. Een indicator beschrijft dus niet altijd het maatschappelijke effect.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
5.	Pagina 5 programma's	De VNG-leidraad voor SDG indicatoren zal in lijn worden gebracht met onze begroting? Wanneer zal de leidraad van de VNG dan worden aangepast of moeten we hier lezen dat de VNG-leidraad verder wordt geïmplementeerd bij de komende begrotingen?	Bedankt voor de vraag, dit staat hier onduidelijk. U kunt hier inderdaad lezen dat de VNG-leidraad verder wordt geïmplementeerd bij de komende begrotingen. In de programmabegroting 2023 hebben we voor de indicatoren waar mogelijk overgenomen uit de SDG-indicatoren. Waar dit het geval is in de kolom "SDG" "ja" aangegeven (4e kolom).
6.	Pagina 6 4e alinea	Materplan Veluwezoom zal Masterplan moeten zijn. Het Masterplan gaat maar over beperkt deel van de gemeente Rheden. Welke ambities gelden er voor de rest van het grondgebied?	Dit moet inderdaad Masterplan Veluwezoom zijn. De ambities voor de rest van grondgebied liggen momenteel onder meer vastgelegd in de Omgevingsvisie Buitengebied. Er wordt gewerkt aan een Visie toerisme en recreatie en aan een Omgevingsvisie, daarin zal dit zeker terugkomen.
	BELEIDSMATIG		
7.	Blz 6 derde alinea Leefomgeving	Op welke wijze worden de consequenties van het nieuwe beleid/ ideeën voor de burgers (vooraf) in kaart gebracht en welke impact heeft dat bij het vaststellen van de beleidswijziging?	Voorstel antwoord: Via o.a. Burgerberaad, Rheden Spreekt, Stuurgroep Preventie-akkoord, Ik Buurt Mee! en structurele overleggen met de ondernemersverenigingen en onderwijsorganisaties worden ideeën van inwoners en lokale organisaties in beeld gebracht en expliciet verwoord en meegenomen in de College- en raadsvoorstellen voor wijzigingen van beleid. De impact door weging is aan het College/Raad.
8.	Pagina 7 tweede alinea Bestaanszekerheid	Wat bedoelt u met bestaanszekerheid en welk percentage van de inwoners van Rheden voldoet niet aan de bestaanszekerheid criteria (voor zover die er zijn)?	Bestaanszekerheid bestaat uit verschillende facetten: o.a. financieel, sociaal en gezond/vitaal. Of inwoners voldoen aan bestaanszekerheidscriteria is niet in 1 overall cijfer/criterium te vatten. Wij streven ernaar om onze inwoners, samen met onze partners in beeld te hebben en krijgen waar de bestaanszekerheid (sociaal, financieel en vitaal) onder druk staat en hierop te acteren.
9.	Pagina 7 tweede alinea	College neemt noodmaatregelen. Wat zijn voor u noodmaatregelen? Ziet het college nog een rol voor de raad? Moeten we het lezen dat het college komt met voorstellen om noodmaatregelen te nemen?	U bent geïnformeerd over het instellen van een noodfonds (€ 600.000,-) via een informatiebrief. Wij zijn bezig om maatregelen in beeld te brengen (Rijksmaatregelen) en maatregelen die wij samen met onze partners kunnen instellen. Onderdeel hiervan is het in beeld brengen van de noden bij inwoners. Met dit inzicht brengen wij maatregelen in beeld die met de beschikbare middelen ingezet kunnen worden. Het college komt inderdaad met een voorstel om dit noodfonds in te zetten.
10.	Pagina 14 professionaliseren organisatie	In totaal wordt een bedrag €M7,64 voor de komende vier jaar gereserveerd zonder een echte goede onderbouwing met concrete gewenste effecten welke moeten	Verdere professionalisering vraagt om investeringen in ons menselijk kapitaal. Wij willen ontwikkelen naar een toekomstbestendige organisatie die in control is, waar mensen met plezier werken en zich blijvend kunnen ontwikkelen. De ontwikkelingen in de maatschappij, arbeidsmarkt, wetgeving, techniek en financiën vereisen een organisatie die wendbaar is en in staat is veranderende omstandigheden aan te kunnen. Onze inwoners hebben recht op

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		worden bereikt? Kan er een uitgebreidere onderbouwing worden gegeven? Tevens een reflectie met wat er is gedaan met de additionele gelden de afgelopen 10 jaar?	continuïteit in dienstverlening. De uitvoeringsprogramma's van ons college willen wij kunnen blijven uitvoeren en naar onze raad willen wij ons zorgvuldig en tijdig kunnen verantwoorden en bedienen. De afgelopen jaren hebben als gevolg van de vele veranderingen in het teken gestaan van crisismanagement. Als gevolg van financiële omstandigheden is er achterstallig onderhoud ontstaan in de organisatie. Door het DT is volledig in beeld gebracht waar knelpunten zitten in formatie en dekking. Een deel van de budgetverhoging is bedoeld om dit recht te trekken zodat personele kosten transparant zijn. Een ander deel van de budgetverhoging hangt samen met nieuwe opgaven en wettelijke wijzigingen. Na jaren is er nu volledig inzicht in de gevolgen van de drie decentralisaties in het sociaal domein. Dit is verwerkt in deze begroting. Ook maken we een inhaalslag voor het ruimtelijk domein. Op dit moment hebben we met de huidige formatie moeite met de uitvoering van onze taken en opgaven 'in het nu'. In het verleden zijn niet altijd opdrachten aan de uitvoering (beleidskeuzes) vertaald naar de operatie (wat is ervoor nodig). Het gesprek met welke taken we dan eventueel zouden kunnen stoppen om budget/formatie vrij te spelen werd bestuurlijk niet gefaciliteerd en gevoerd. Daar komen bij de behoeften op het gebied van de (nieuwe) taken die voortkomen uit bijvoorbeeld de woningbouwopgave, energietransitie, klimaatadaptatie, de circulaire economie en de stikstofproblematiek. Tegelijkertijd moeten we anticiperen op de verandering die de Omgevingswet en wet Kwaliteitsborging met zich meebrengt. Ook zijn de eisen die de wetgever aan rechtmatigheid stelt zijn de afgelopen jaren fors hoger geworden. Met de toename van taken en daarmee de groei van de organisatie is uitbreiding van het management en ondersteunende functies een logisch gevolg. Sturing/prioritering, coaching/begeleiding en ontwikkeling van medewerkers/teams in hun werk en resultaten zijn in een omgeving waarin verandering de enige constante en krapte leidend is cruciaal. Daarnaast genereren teams met een duidelijke opdracht structurele aandacht voor het verbeteren van onze (klant)processen en werkwijzen en zijn ze in staat sneller te anticiperen op veranderende omstandigheden. De mate waarin medewerkers hieraan mede zelf vorm kunnen geven is bepaald door onze visie op leiderschap. Het blijven ontwikkelen, boeien en binden van de medewerkers is immers een belangrijke opgave. Deze kwaliteitsimpulsen blijven belangrijk om de effectiviteit en de opbrengst van onze dienstverlening te versterken en onze wendbaarheid te vergroten. Op de huidige personeelsformatie rustte een taakstelling van ruim 1,0 miljoen in 2025. De gedachte was om deze wellicht te realiseren door te investeren in het optimaliseren en digitaliseren van processen. Feit is echter dat vergroten van kwaliteit en digitalisering nieuwe functies tot gevolg hebben. Vanuit het perspectief van realistisch begroten en de huidige

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			arbeidsmarktontwikkelingen achten wij dit niet haalbaar. Daarnaast is het benodigde budget voor “een been bijtrekken” en professionalisering van de organisatie 2,3 mln. De overige begrote kosten zijn verbonden aan recente ontwikkelingen, concrete wijzigingen in wet- en regelgeving en opdrachten van de raad. Voor de besteding van de additionele gelden in de afgelopen 10 jaar verwijzen we u naar de verantwoording in de betreffende jaarrekeningen.
11.	Pagina 14 4b 2e alinea	Ik heb alinea 3x gelezen en kan het nog niet plaatsen. Verkeerd begroten leidt tot extra inhuur? Graag uitleg. Kunt U dat verklaren volgens de systematiek van inhuur op formatie en boven-formatieve inhuur?	De budgetten waren niet reëel begroot waardoor de vaste formatie niet toereikend bleek om alle taken uit te voeren. Om de taken toch uit te voeren is er ingehuurd. De beleidslijn is ook om voor verzuim relatief weinig te begroten. In de praktijk blijkt dat ook bij verzuim externe inhuur noodzakelijk is.
12.	Blz. 13, 3c. ODRA	De verzwaring van de beleidsfunctie op milieuadvisering zou uit oogpunt efficiency bij de ODRA komen te liggen. 1: Betekent dit dat het beleid in door de ODRA wordt voorbereid en hoe verhoudt dit zich dat beleid vaststelling bevoegdheid van de raad is? 2: Heeft dit tot gevolg dat het een beleid wordt voor het gehele ODRA-gebied? 3: Hoe wordt de inbreng van het eigene van Rheden en de invloed van de Raad gewaarborgd?	De complexiteit en deskundigheid die nodig is in het veelzijdige pallet van milieuaspecten, is niet te borgen in onze eigen organisatie. Daarom is de samenwerking en de expertise bij de ODRA waardevol en noodzakelijk. De raad blijft echter verantwoordelijk voor het vaststellen van beleid. Het beleid dat vaker door de ODRA voor een groter gebied zal voorbereiden kan ertoe leiden dat er meer samenhangend beleid komt voor het gehele ODRA-gebied. Uiteraard blijft er ruimte
13.	Blz. 13, 3d	Er staat dat bij het opstellen van de gebiedsvisies de uitkomsten van het Burgerberaad worden betrokken. Dit lijkt niet in lijn met de motie d.d. 31 mei 2022 waarin is afgesproken “De uitkomsten van het burgerberaad meeneemt in de ontwikkeling van het verdere beleid, tenzij er zeer zwaarwegende argumenten tegen zijn.”	Dat is inderdaad een betere omschrijving.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		1: Dient de woorden “worden hierbij betrokken” niet vervangen te worden door “ zijn leidend”.?	
14.	Pagina 19 beoogde resultaten	Eerste bullet. Wat is het huidige percentage?	Het huidige percentage is ook 4%. We streven ernaar dit, ondanks de huidige situatie, gelijk te houden.
15.	Pagina 19 beoogde doelen	Laatste bullet. Wat zijn de huidige getallen binnen de gemeente Rheden?	De huidige getallen zijn, stand augustus 2022: Algemene bijstand: 865 IOAZ: 4 IOAW: 42 BBZ: 18 Totaal: 929
16.	Pagina 20 voorkomen kinderarmoede enz	De risico’s worden beschreven. Welke risico mitigerende maatregelen worden er voorgesteld?	We willen meer kinderen bereiken met Gelrepas en Kindpakket. Dat doen we frequenter, intensiever en breder (meer vindplaatsen) te communiceren over deze regelingen, samen met Stichting Leergeld. We monitoren daarbij onze (communicatie) inspanningen op behaald resultaat. Merken we geen of een (te) geringe stijging in het aantal gebruikers, dan stellen we onze aanpak daarop bij.
17.	Blz. 44 beheer Rozendaalse Veld	De beoogde resultaten zijn helder weergegeven. Eerder zijn al verschillende maatregelen genomen. 1: Is er een (grondige) evaluatie van de effecten op de natuur c.q. terug te zien in de natuur van de in het verleden genomen maatregelen? 2: Zo niet is daar dan in voorzien in de komende tijd c.q. wanneer?	Ja, diverse soortgroepen (zowel flora als fauna) worden met een bepaalde frequentie geïnventariseerd. Op basis van de monitoringsresultaten wordt het beheer, indien nodig, bijgestuurd (binnen de grenzen van het geldende beleid). Dit is een doorlopend proces, dat al jaren wordt gehanteerd in de uitvoering van het natuurbeheer in onze natuurterreinen. Zo zijn wij bijvoorbeeld in het verleden, op basis van (monitorings)onderzoeken, gestopt met plaggen met als effect dat de heidebodemstructuur in stand blijft.
18. Hofman	Blz. 46, Beoogde resultaten	De beoogde resultaten zijn allen inspanningsverplichtingen. Resultaten als gedefinieerd in aantallen monumenten die van een lager label naar een hoger label gaan, ontbreken. 1: Gaat het College de doelen concreter aangeven door aantallen en	Het betreft bij monumenten altijd maatwerk. Het is daarom niet mogelijk om als beoogd resultaat een bepaald energielabel voor alle of een vooraf bepaald aantal monumenten te bepalen omdat de verduurzaming van een kasteel nu eenmaal onvergelijkbaar is met de verduurzaming van een relatief kleine woning. Bovendien zijn we afhankelijk van de wensen en mogelijkheden van eigenaren: zij bepalen uiteindelijk of er een sprong gemaakt wordt en zo ja welke dat is. Beoogd wordt in ieder geval een zo groot mogelijke labelsprong met behoud van de beschermde cultuurhistorische waarden voor zoveel mogelijk monumenten.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		verschuivingen naar een hoger label te kwantificeren?	
19.	Pagina 61 Bestuur en Organisatie	Regionale samenwerking. Oog voor de democratische legitimiteit? Op welke wijze zien we dat terugkomen (welke doelen, resultaten) in de programma begroting?	Nieuwe initiatieven op het gebied van regionale samenwerking zullen altijd worden voorgelegd aan de Raad. Voor reeds bestaande door de Raad bekrachtigde samenwerkingsverbanden zijn de doelen en resultaten vastgelegd in de Nota Verbonden Partijen.
20.	Pagina 63 Raadsvoorstellen	Voorstel is om 20% van de raadsvoorstellen zijn verbeterd? Welke norm wordt gebruikt en waarom maar 20% van de raadsvoorstellen? Welk effect willen we bereiken met betere raadsvoorstellen? Kan dat beschreven worden?	Het doel is de kwaliteit van raadsvoorstellen te verbeteren en inhoudelijk beter te laten aansluiten bij de rol en verantwoordelijkheid van de raad.
21.	Pagina 63 Integrale Veiligheid	Wat we willen bereiken? Dit beschrijft de aanpak maar welk effect willen bereiken?	Dat inwoners en ondernemers de gemeente Rheden als veilige woon, werk en leefomgeving ervaren.
22.	Pagina 64 Integrale Veiligheid	Beoogde resultaten zijn acties die gedaan worden om het effect te kunnen bereiken. Is het enige concrete voorbeeld in de gehele programmabegroting. Wat is de reden hiervoor?	Hier had alleen moeten staan dat het veiligheidsgevoel door de inwoners tenminste wordt gewaardeerd met een 7,4. Bij de risico's is namelijk al beschreven dat om de ambities uit het coalitieakkoord te behalen er wel extra personeel nodig is. De uitwerking hiervan hoort thuis bij de cijfermatige begroting.
23.	Pagina 99 Tabel mutatie formatie begroting	Wat is de onderbouwing van het bedrag van €33.901?	He bedrag aan overige mutaties ad € 33.901 bestaat voor ca € 22.000 uit een kaderwijziging Connectie voor postafhandeling. Daarnaast ca € 9.000 voor formatie-uitbreiding leefomgeving tlv materieel budget. De rest is het resultaat van kleine verschuivingen in formatie bijv. door wijzigingen in de functieschalen.

Fractie: D66
Datum van indienen vragen: 14 oktober 2022

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
1.	Algemeen	Onder het kopje ‘wat willen we bereiken’ staan de doelen (ambities) beschreven. Vaak als een vergezicht, bijvoorbeeld “in 2040 zijn we…” Zijn deze doelen voor de gehele periode 2023-2026? Of worden of kunnen deze doelen jaarlijks bijgesteld worden?	Doelen zijn gericht op meerdere jaren. Het stelt u uiteraard vrij om, bijvoorbeeld bij voortschrijdend inzicht, gedurende de 4 jaar het doel of de bijbehorende indicatoren te herzien.
2.	Algemeen	Een heldere opbouw van de begroting, met een logische volgorde ‘welk doel – welk resultaat – hoe meten we de prestaties’. Wat ik mis of wat minder duidelijk is, is waar we nu staan. Juist dit inzicht bepaalt mede hoe groot de inspanning moet zijn en wat daarvoor (financieel) nodig is. (Als voorbeeld op pagina 19: max 4% vd inwoners geeft …. Zitten we nu al op 5% of op 30%) Waar kunnen we dit inzicht opdoen om een gevoel te krijgen wat er van de gemeente wordt gevraagd? Om ook de gevraagde inzet in het juiste perspectief te kunnen zien.	In deze begroting laat de indicator alleen zien wat het uiteindelijke streefgetal is. Hierdoor is niet inzichtelijke wat de huidige waarde (score) is, maar ook niet in welke snelheid naar het streefgetal wordt gegroeid. In de toekomstige begroting is de ambitie om voor de indicatoren de normgetallen voor de toekomstige jaren op te nemen, maar daarnaast ook de waarde van het huidige en het vorige jaar. Hierdoor krijgen we meer inzicht in het verloop over de jaren heen. Dit vraagt wel stabiliteit in Doelen en Indicatoren (zie ook uw vorige vraag).
3.	Pagina 21	Op pagina 21 wordt gesproken over jongerencoaches. Bedoelt u met jongerencoaches hetzelfde als met straatcoaches? Indien niet: in hoeverre werken deze samen en wat valt onder de verantwoordelijkheid van beiden?	Wij werken met jongerencoaches (in dienst bij de gemeente), met jongerenwerkers en dorpscoaches jeugd (in dienst bij Incluzio) en met het jongerennetwerk (ervaringsdeskundigen die vrijwillig advies geven).
4.	Pagina 28	Op pagina 28 staat dat de gemeente de indicator “Het percentage inwoners dat lid is van een vereniging, club of gezelschap”	De monitor wordt gebruikt in de begrotingscyclus door aan te geven waar we periodiek staan ten opzichte van de gestelde ambitie. Desgewenst kan een ambitie op basis van de stand van zaken aangepast worden.

		gebruikt voor het doel om inwoners elkaar te laten ontmoeten en talenten te laten ontwikkelen. In het technisch vragenuur is aangegeven dat de gemeente om de zoveel jaar een monitor uitvoert onder de inwoners waarin deze indicator wordt gepeild. Hoe kunnen we deze indicator gebruiken binnen de begrotingscyclus, aangezien de frequentie van het verzamelen van deze indicator te laag is om binnen 1 begrotingscyclus een nieuwe waarde te verkrijgen? Deze vraag geldt overigens in algemeenheid voor *alle* indicatoren, want wij kunnen ons voorstellen dat voor meer indicatoren geldt dat deze minder dan 1 keer per jaar worden bijgewerkt.	De frequentie is wat ons betreft niet te laag omdat wij in de tussenliggende periode met partners inzetten om de ambitie te realiseren en de inzet meten wij eens per drie jaar. Bij indicatoren wordt er op verschillende manieren gemeten. Wij zijn bij bepaalde beleidsterreinen wettelijk verplicht om jaarlijks te meten en om een ontwikkeling te zien meten wij bij andere beleidsterreinen eens per drie jaar (zoals bij cultuur).
5.	Pagina 36	Op pagina 36 staat een onduidelijk begrip/afkorting: “door ontwikkelen van het energieloket en een MEDO” Wat is een MEDO?	Een MEDO is een Maatschappelijke Energie Diensten Organisatie die inwoners ontlast bij het verduurzamen van hun woning zowel op het gebied van de financiering als de uitvoering.
6.	Pagina 71	Op pagina 71 worden de nieuwe tarieven voor de OZB berekend op basis van vier factoren. Een van die factoren is “een neerwaartse correctie op de waardeontwikkeling in verband met verwachte leegstand per 1-1-2023 bij OZB gebruikers niet woningen”. • Waarom geldt deze correctie alleen voor *gebruikers* van niet-woningen en niet voor *eigenaren* van niet-woningen?	Op het moment dat een niet-woning ook niet in gebruik is, dan is het voor de gemeente niet mogelijk om daarover OZB te heffen. Deze leegstand wordt dus in mindering gebracht op de WOZ-waarde van de niet-woningen. Dit is bestaand beleid. Doordat de leegstand gering is en zo een kleine impact heeft op de gebruikers niet-woningen is ervoor gekozen om dit bij de gebruikers niet-woningen te belasten om zo alsnog voldoende OZB-opbrengsten te genereren als gemeente. Tevens wordt de leegstand per 3 maanden gecontroleerd en gemonitord.

		Welke logica gaat erachter schuil dat de OZB-lasten voor gebruikers van niet-woningen stijgen door leegstand in het segment niet-woningen? Dat is geen factor waar de gebruikers van niet-woningen invloed op hebben. De vraag is dus waarom dat hen wel aangerekend wordt.	
7.	Pagina 77	Op pagina 77 staat de risico-inventarisatie waarop de berekening voor de weerstandsratio is gebaseerd. • Deelt het college het inzicht dat het beter zou zijn om voor de totale inschatting van het risicoprofiel niet (alleen) de som van de individuele gevolgen te beschouwen, maar (ook) de som van *kans maal gevolg*? Naar ons idee zou dat een betere methode zijn om de risico's op te tellen, een methode die ook recht doet aan de verschillen tussen grote-kans-klein-gevolg-risico's en kleine-kans-groot-gevolg-risico's. Hetzelfde geldt onzes inziens voor de *invloed* van elk risico, deze valt beter te bepalen aan de hand van kans maal gevolg, dan alleen het gevolg. Moeten we het zo lezen dat de 8 genoemde "nog te kwantificeren risico's" in de risico-invenstarisatie samen financieel zijn vertaald in risico nummer 9 (stelpost overige risico's). Of hebben we te maken met én een	Eens. Hier is nog voor gekozen omdat dit een stelstelwijziging zou betekenen. In de paragraaf bedrijfsvoering (pag. 97) is ons voornemen vermeld voor het opstellen van een Nota risicomanagement. Deze is gepland in 2024. Aan de hand van die nota komen we tot gerichte toepassing van kans maal effect van de te inventariseren risico's. Er is sprake van een stelpost overige risico's én een set nog te kwantificeren risico's. Het college kiest er voor hier zo transparant mogelijk in te zijn, en ook risico's die nog niet te kwantificeren zijn met u te delen.

		stelpost overige risico's én een set van 9 nog te kwantificeren risico's?	
8.	Pagina 91	Op pagina 91 staat een beschrijving van het renterisico dat de gemeente loopt. Te zien is dat binnen de looptijd van de programmabegroting (2023-2026) de gemeente voor een bedrag van € 45,5 miljoen leningen moet herfinancieren. • Wij zijn ook benieuwd naar de benodigde nieuwe, *aanvullende* financiering die de gemeente in de periode 2023-2026 moet afsluiten. Waar in de programmabegroting kunnen wij dit terugvinden, of kan er in antwoord op deze vraag schriftelijk op worden ingegaan? Het herfinancieren van leningen en het aangaan van nieuwe leningen brengt een renterisico met zich mee. Een 'back of the envelope' berekening leert ons dat het renterisico qua financiële omvang niet zou misstaan tussen de top-5 risico's: het herfinancieren van € 45,5 miljoen bij een hypothetische marktrente van 2,00% versus het huidige gemiddelde percentage van 0,59%, betekent jaarlijks ongeveer € 600.000 extra rentekosten. Is er een reden waarom dit risico niet is gekwantificeerd in de risico-inventarisatie? Kan dit risico in de	Het aantrekken van aanvullende leningen is afhankelijk van de liquiditeitspositie van de gemeente. In de begroting 2022 is er al rekening gehouden met het aantrekken van een extra € 15.000.000 voor investeringen. Tot nu toe is deze lening nog niet aangevraagd omdat dit tot heden nog niet noodzakelijk was. Aan de hand van het meerjarig investeringsplan is de verwachting wel dat we de komende jaren extra leningen aan moeten trekken. Zie hiervoor de geprognosticeerde balans (blz. 134) en het meerjarig investeringsplan (blz. 143). Het renterisico is niet apart benoemd in de risico-inventarisatie bij paragraaf weerstandsvermogen. Wel is in die inventarisatie een stelpost (van € 1 miljoen) opgenomen voor diverse overige risico's, o.a. voor mogelijke rekeningtekorten waarbij we verwijzen naar de recente macro-economische ontwikkelingen. Hierin is inbegrepen een mogelijk rekeningtekort als gevolg van hogere (niet geraamde) rentelasten. Bij een volgende risico-inventarisatie zullen we dit risico beter zichtbaar opnemen. Overigens houden we vanuit onze treasury-functie vanzelfsprekend de ontwikkelingen op de geldmarkt in de gaten om daar adequaat op te reageren.

		toekomst wel traceerbaar in de risico-inventarisatie worden opgenomen?	
9.	Pagina 121	Op pagina 121 staat de ontwikkeling van de reserve risicobuffer grondexpoitaties beschreven. Waarom worden kosten ten behoeve van de implementatie van de Omgevingswet gedekt uit deze reserve die bedoeld is voor grondexploitaties? Welk raadsbesluit ligt daaraan ten grondslag?	Deze onttrekking aan de reserve grondexploitatie is conform de Actualiteitenrapportage 2021-2024 (vastgesteld door de raad 10-11-2020), de Programmabegroting 2022 (vaststelling raad 9-11-2021) en 1e begrotingswijziging 2022 (raadsbesluit 22-2-2022). Zie ook beantwoording vraag 23 VPR.
	BELEIDSMATIG		
10.	Algemeen	Heel goed dat het college bij de opgaves ook de risico's die mogelijk in de weg staan om de doelen te halen heeft benoemd. Vaak wordt er verwezen naar stijgende kosten, krappe arbeidsmarkt en/of capaciteitsproblemen. • Wat is het uitgangspunt van het college als een dergelijk risico zich voordoet? (Bijv. handhaven ambities/doelstelling of iets anders?) Hoe wil het college de raad meenemen als een risico daadwerkelijk optreedt?	Indien het risico optreedt dan zal het college aan de Raad voorstellen om de budgetten te verhogen of om de ambitie te herzien. Overigens is het de vraag in hoeverre het waardevol is om dit risico veelvuldig op te nemen. Allicht dat het voor de leesbaarheid beter is om alleen specifieke risico's op te nemen, en de algemene risico's die voor (vrijwel) alle doelen van toepassing zijn centraal te benoemen. De nieuwe opbouw zal met de financiële commissie, en indien gewenst breder, worden geëvalueerd; deze constatering zal worden meegenomen in de evaluatie.
11.	Pagina 36	Op pagina 36 staat onder beoogde resultaten een volwaardig klimaatplatform "wat is jouw Rheden". • Wat verstaat het college onder "een volwaardig platform"? Hoe voorziet het college dat door het hebben van een dergelijk platform	Met volwaardig bedoelen we in deze context een platform dat zichtbaar is, vindbaar, en toegankelijk voor iedereen, waarop mensen informatie kunnen vinden en ook delen en elkaar kunnen inspireren tot het ondernemen van actie om met elkaar de klimaatopgave aan te gaan. De gemeente fungeert als partner in de opgave en faciliteert/onderhoudt het platform en is eindverantwoordelijk voor de toegankelijkheid en de gepubliceerde inhoud. Door inwoners op een laagdrempelige manier met elkaar in contact te brengen en ervaringen en/of ondersteuning uit te kunnen wisselen worden een paar belangrijke drempels om actie te ondernemen

		het doel (de bereidheid van inwoners en bedrijven om hun steentje bij te dragen) wordt bereikt?	weggenomen. Nabijheid, herkenbaarheid, ervaring en vertrouwen zijn belangrijke sleutelwoorden. Ook hier wachten we de uitkomst van de Burgerraad af.
12.	Pagina 39	Op pagina 39/40 onder 'betaalbare, levensloopgeschikte en circulaire woningen' bij 'wat willen we bereiken' en 'beoogde resultaten' staat "70% betaalbaar woningen (nieuwbouw)". Hoe gaat het college ervoor zorgen dat deze woningen ook voor in de toekomst betaalbaar blijven? Welke instrumenten gaat het college hiervoor inzetten?	De doelgroepenverordening woningbouw Rheden 2022 wordt ingezet om de sociale huurwoningen en de middeldure huurwoningen betaalbaar te houden. De prijzen van de koopwoningen worden niet gereguleerd. Mensen hebben graag keuzevrijheid, die willen we niet beperken door een bepaalde doelgroep voor deze woningen te bepalen en anderen daarin buiten te sluiten omdat ze net te veel verdienen.
13.	Pagina 40	Op pagina 40 onder 'Veerkrachtige, duurzame wijken en dorpen' staat bij beoogde resultaten: Betere woningmix in minder veerkrachtige wijken. En een uitruil van ca. 100 sociale huurwoningen. Over deze uitruil zijn met Vivare afspraken gemaakt. Heeft het college in de begroting voldoende capaciteit begroot om deze afspraak te monitoren en erop toe te zien dat deze tijdig wordt nageleefd?	In de loop van het jaar zijn er diverse overleggen met Vivare om deze uitruil te bespreken en te monitoren. Er is voldoende tijd om naleving van deze afspraak te monitoren.
14.	Pagina 40	Op pagina 40 onder 'Veerkrachtige, duurzame wijken en dorpen' staat bij beoogde resultaten: Meer opwek van duurzame energie. In 2021 heeft 10% van de woningen in de gemeente Rheden zonnepanelen. Zit in deze berekening ook de zonnepalen die, volgens afspraak met Vivare, mogelijk op de daken van Vivare huurwoningen terecht komen?	In 2021 had 10% van de woningen in de gemeente Rheden zonnepanelen. Hierin zijn afspraken over toekomstige zonnepanelen op daken niet meegenomen.

		Of in afspraken met andere partijen (en zoja, welke)?	
15.	Pagina 44	Op pagina 44 onder het kopje 'het beheer van het Rozendaalse Veld' staat "we staan medegebruik toe mits passend binnen behoud en versterking van de natuurwaarde". Niet om de discussie over het gebruik van het Rozendaals Veld in de vorige periode overnieuw te doen, maar in die discussie is door het college toegezegd dat het huidige gebruik als hondenlosloopgebied blijft behouden. Wat het verstaat het college onder "medegebruik mits passend binnen behoud en versterking van de natuurwaarde" in relatie met de toezeggingen van destijds?	Het beheer van het Rozendaalse Veld wordt conform het beleid (inclusief de motie Los, sociaal en betrouwbaar) uitgevoerd. Dit geldt dus ook voor het toestaan van medegebruik.
16.	Pagina 62	Op pagina 62 bij de dienstverleningsagenda staat als mogelijk risico dat interne prioriteiten elders liggen. Wat bedoelt het college hiermee? Stellen wij als gemeente (organisatie-college-raad) dan niet de prioriteiten?	Hiermee wordt bedoeld dat de dagelijkse dienstverlening en werkdruk een belemmering kunnen vormen voor de te bereiken doelen. De extra middelen vanuit het programma Digitaal Rheden neemt een deel van dit risico weg. Als de doelbereiking in het geding komt dan zullen wij dit melden aan uw Raad en voorstellen doen voor beheersmaatregelen.
17.	Pagina 95	Heel goed dat het college goed werkgever- en werknemerschap als bestuurlijke doelstelling aanmerkt. Immers medewerkers die goed op hun plek zitten zijn de basis voor een toekomstbestendige, slagvaardige en wendbare organisatie. Op welke wijze zorgt het college ervoor dat de organisatie een aantrekkelijke werkgever wordt waar	We zijn met onze medewerkers regelmatig in gesprek om de vraag ook door hen te laten beantwoorden. Medewerkers geven zelf aan te hechten persoonlijke ontwikkeling, afwisselend en leuk werk met goede en betrokken collega's en duidelijke prioritering in de (bestuurlijke) opgaves. We zien zelf het belang van aantrekkelijke functies, met verantwoordelijkheid, handelingsvrijheid, afwisseling en verbinding. Door kleinere teams te vormen kunnen managers meer aandacht en begeleiding bieden en medewerkers stimuleren in hun ontwikkeling. We scheppen een klimaat van leren en ontwikkelen, o.a. door de Rheden Academie. Onze manier van hybride werken geeft ruimte en verantwoordelijkheid om het werk zelf te regelen en af te stemmen op wat het werk c.q. de klant vraagt. Het biedt tevens de mogelijkheid een goede balans in werk en privé te vinden. We verstrekken goede hulpmiddelen om het werk te doen, faciliteren thuiswerkplekken en vergoeden extra kosten.

		ambtenaren graag bijdragen aan de ambities van de gemeente Rheden?	

Fractie: CU
Datum van indienen vragen: 14 oktober 2022

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
1.	P30 progr 1	5.1 sportbeleid en activering in 2022€115k meer dan in 2021. Waardoor zo'n verhoging t.o.v. 2021 en bij cultuur andersom?	Bij taakveld 5.1 Sportbeleid en activering is een correctie doorgevoerd van de toerekening van personeelskosten aan dit taakveld. Het taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie is ten opzichte van 2022 niet gewijzigd (GB 2022 = B 2023). De lasten in 2021 (R 2021) waren fors hoger door de vergoedingen die door de gemeente zijn uitgekeerd aan cultuurorganisaties ter compensatie van Coronaschade.
2.	P50 progr 2	"In 2023 heeft de gemeente circa 6 tot 8 aanvragen van inwoners i.k.v. Operatie Steenbreek gefaciliteerd" Gaat dit om individuele aanvragen? Als dat zo is, is het dan niet wat weinig?	De gemeente faciliteert bewonersinitiatieven. Bij een aanvraag doen uiteindelijk tussen de 5 en 15 huishoudens mee. We zijn afhankelijk van de ingediende bewonersinitiatieven en er is capaciteit om 6 tot 8 aanvragen te begeleiden.
3.	P56 progr 2	"% te bestrijden m2" Wat is dat?	Het gaat hier om een indicator voor de bestrijding van invasieve exoten, zoals onder andere de Japanse duizendknoop, Vogelkers, etc.
4.	P56 progr 2	"Aantal m2 om te vormen bos van monocultuur naar biodivers" Om te vormen of omgevormd?	Er staat nu om te vormen, dit moet inderdaad omgevormd zijn, we passen deze indicator aan.
5.	P59 progr 2	3.1 Cultureel erfgoed Vanwaar de verhoging, ook sinds 22?	Dit moet wellicht taakveld 5.5 en een verlaging zijn? Zie beantwoording vraag 2 van Technische vragenuurtje 10 oktober jl.
6.	P59 progr 2	5.5 Economische ontwikkeling Vanwaar de verlaging, ook sinds 22?	Dit moet wellicht taakveld 3.4 en een verhoging zijn? Zie beantwoording vraag 2 van Technische vragenuurtje 10 oktober jl.
7.	P59 progr 2	Waardoor zoveel hoger dan de inkomsten (geldt ook voor afval)?	In tabel op pag. 59 zijn de totale lasten en baten van taakvelden riolering (7.2) en 7.3 (afval) weergeven. De betreffende baten zijn hoger dan de lasten. Naast de lasten op taakvelden 7.2 en 7.3 zijn echter nog overige kosten onderdeel van de berekening m.b.t. 100% kostendekkendheid. Zie paragraaf lokale

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			heffingen op pag. 72 en 73 waarin de berekening is opgenomen over de totaal te dekken kosten van riool en afval.
8.	P64 Progr 3	"% aantoonbaar verbeterde raadsvoorstellen" Wie gaat dit bepalen en hoe?	De Raad zal veststellen of er sprake is van verbetering, daarvoor zullen vooraf gezamenlijk opgestelde verbeterpunten worden doorgevoerd in de voorstellen.
9.	P 64 Progr 3	0.64 Belasting Overig daalt sterk naar 85k. Vanwaar die verlaging?	Dit heeft te maken met de daling van de hondenbelasting. Dit is het gevolg van het aangenomen amendement 'Afschaffen deel van de hondenbelasting'.
10.	P 64 Progr 3	Baten 1.2 Openbare orde en veiligheid zijn al in 2022 sterk gedaald. Waardoor?	In 2021 zijn er veel baten op dit budget die daar normaliter niet thuishoren. Zo zijn de Rijksgelden van Corona hierop geboekt als ook de salariskosten van de buitengewoon opsporingsambtenaren van Doesburg en Rozendaal. De komende jaren worden die nu geboekt op de budgetten waar ook de lasten op zitten. En dus is er een flinke daling te zien.
11.	P 69 Par A.	"Uitgangspunt is o.a. dat lokale belastingen en heffingen voor de inwoner niet meer stijgen dan de jaarlijkse inflatie. In de kadernota 2023 is uitgegaan van een inflatiepercentage van 3%. Opmerking: Is 3% realistisch?	Met de huidige inzichten is 3% een (te) lage inschatting. We hebben, volgens bestendige gedragslijn, hierbij aansluiting gezocht met het vermelde percentage (prijs bruto binnenlands product) in de meicirculaire gemeentefonds 2022.
12.	P73 Par.A	De totale kosten van de riolering bedragen €4.597.457In de begroting staat een heel ander getal. Graag een vergelijking van de kosten en baten van riolering en ook voor de afvalstoffen met die in de begroting. Kan dat?	Zie beantwoording van vraag 7.
	BELEIDSMATIG		
13.	P14 Fin perspectief 4c	Spannend, het college heeft de wensen uit het coalitieakkoord nog niet uitgewerkt en het geeft al ruimte aan de hele raad om met wensen te komen. a. Mooi dat er ruimte voor de voltallige raad komt, maar realiseren we zo het coalitieakkoord wel?	Een deel van speerpunten uit het coalitieakkoord is verwerkt in deze begroting. Het deel dat nog om nadere verdieping vraagt zal in een volgende begroting worden meegenomen.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		b.Wat is van het coalitieakkoord nog niet in de begroting verwerkt en hoeveel is hiervoor nodig?	
14.	P 34 Progr 1	Ik mis de aandacht voor biodiversiteit in de bebouwde omgeving. Is elders we benoemd, maar zou dat hier ook niet opgenomen moeten worden?	We werken vanuit integraliteit en ook natuurinclusiviteit/biodiversiteit is een thema dat aandacht heeft in de bebouwde omgeving. Op pagina 33 1e alinea ziet u onder meer de integraliteit terug.
15.	P 37 Progr 2	In 2025 zijn er minimaal 5 windmolens met een tiphoogte van 20 tot 50 meter in Rheden opgesteld. Opmerking: Is dat niet erg concreet, vooruitlopend op de uitkomsten van het burgerberaad?	Dit is inderdaad concreet. We stellen echter ook dat alle doelen op het onderdeel Rheden CO2 neutraal onder voorbehoud van het burgerakkoord worden aangenomen.
16.	P 40 Progr 2	**Beoogde resultaten** Is natuurinclusief ook niet een doelstelling die hier genoemd kan worden, ook al staat het elders?	Dat kan in principe wel, maar wij gaan uit van integraliteit en nemen meer thema's en onderwerpen mee bij nieuwbouwontwikkelingen dan hier genoemd staan. Die betreffende thema's staan wel elders in de begroting genoemd. We willen voorkomen dat we overal alle thema's benoemen en herhalen die samenhangen met een onderwerp en gaan uit van de integraliteitsgedachte.
17.	P 41 Progr 2	Een ambitie is om het aantal startups te laten toenemen, maar is 3900/jaar al niet erg veel en zou het niet beter zijn in te zetten op het aantal succesvolle startups?	Het aantal bedrijven in de gemeente Rheden bedraagt 3900. Dit zijn dus geen startups. Het aantal startups in 2021 t.o.v. 2020 is gestegen met 3,6%.
18.	P 50 Progr 2	“Van de "Ik Buurt Mee" bewonersinitiatieven worden er 30% gerealiseerd binnen groen, spelen en wegmeubilair” We zijn afhankelijk van de initiatiefnemers. Biedt dit voldoende ruimte aan hen? Kunnen en willen we hierop sturen?	Ik buurt mee! biedt zeker voldoende ruimte aan initiatiefnemers op dit thema. We denken als gemeente graag mee met initiatiefnemers om hun ideeën en wensen te realiseren. De afgelopen 2,5 jaar zijn er meer dan 100 initiatieven binnen ‘groen en grijs’ en ‘spelen’ succesvol uitgevoerd. Ik buurt mee! gaat uitdrukkelijk uit van de wens van de samenleving, daar willen we op voorhand niet op sturen.
19.	P63 Progr 3	“Er zijn onvoldoende middelen om alle hiervoor genoemde resultaten (uit het coalitieakkoord) te behalen. Er is in ieder geval €100.000,- extra	Bij het opstellen van de begroting is ervoor gekozen om ten aanzien van zorg en veiligheid en de bestuurlijk juridische ondersteuning de capaciteit uit te breiden. Op dit moment zijn er echter onvoldoende middelen vrijgemaakt om alle resultaten (uit het coalitieakkoord) te behalen. Het aanvullende benodigde budget bedraagt structureel € 43.000. Dit betreft de middelen voor formatie-

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		nodig om deze resultaten te behalen." Is dit het moment om hier een besluit over nemen? Komt het college met een voorstel, of vraagt dit een amendement? Aanvullende vragen (dd 25 okt S22/274): Wat bereiken we nu precies met het budget van € 100.000,- ? Wat maakt dat (alleen) dit onderdeel niet door het college op de begroting is opgenomen, maar wel specifiek wordt genoemd?	uitbreiding beleidsmedewerker zorg en veiligheid (zie pag. 64 van Programmabegroting). (De benodigde middelen voor het aanstellen van een bestuursrechtelijk jurist zijn wel in deze begroting opgenomen). Mocht de Raad het van belang achten de risico's te beperken, dan kan de Raad, het college verzoeken dit structurele budget alsnog op te nemen in de begroting. Voor beantwoording van de aanvullende vragen verwijzen we naar de tekst bij onderdeel 'Wat willen we bereiken?' onderaan pag. 63 van de PB2023 en naar hierboven vermelde reactie.
20.	P99 Par E	"Het bedrag voor inhuur bestaat voor het grootste deel, namelijk € 750.000, uit budget voor de implementatie omgevingswet." De aanpak van de omgevingswet is gedegen en ambitieus, waarvoor waardering, maar is ook een soberder aanpak mogelijk?	Het is zozeer ambitieus, maar een reëel bedrag dat noodzakelijk is om de omgevingswet te implementeren. We willen dit op een manier doen waarbij we noodzakelijke werkzaamheden niet voor ons uitschuiven en waarbij we tegenstrijdigheden in het beleid waar mogelijk oplossen. Inhuur is nodig omdat kennis en capaciteit onvoldoende aanwezig is in onze organisatie.

Fractie: VPR
Datum van indienen vragen: 14 oktober 2022

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
1.	p11 Tabel: punt 2a - Jeugdzorg reëel begroten p12 punt 2a - Jeugdzorg reëel begroten	Er wordt 800K extra begroot voor jeugdzorg on der noemer reëel begroten. Vragen: 1. Is/zijn er specifieke groepen jeugd waarvoor deze toename van de kosten worden verwacht? Zo ja welke groepen zijn dit? 2. Welke hulpvragen verwacht u van deze specifieke groep(en)?	Er is geen sprake van toename in uitgaven aan jeugdhulp. Maar op deze manier maken we de begroting structureel passend aan de uitgaven die gedaan worden op basis van de cijfers 2021 en 2022 (reëel begroten).
2.	Algemeen	De kadernota 2023 meldt op p6: Met de komst van het AZC en de Oekraïense vluchtelingen verwachten we extra kosten voor Wmo en Jeugdzorg. Het is nog onduidelijk welke gedeelten daarvan wel of niet worden vergoed. Daarnaast verwachten we als gevolg van deze ontwikkeling extra kosten voor peuteropvang, voorschoolse educatie en onderwijs. Het Rijk/COA geeft aan deze kosten voor gemeenten te vergoeden tot een bepaalde norm. We gaan er voorlopig vanuit dat eventuele extra kosten uit de OAB-rijksmiddelen en het gemeentelijk OAB-budget voor peuteropvang kunnen worden gedekt. Vraag: 1. In de programmabegroting is hier slechts summier iets over terug te vinden. Wat is daarvoor de reden? Waarom wordt er in de PGB verder niets over deze verwachtingen gemeld?	Het uitgangspunt is COA de kosten vergoed. Hierover is tijdens de voorbereidende vergadering op 18 oktober een toelichting gegeven.
3.	P30 - Programmastaat 1 Samenleving – 5.2 Inkomensregelingen	De programmastaat geeft geen duidelijkheid over de financiële ondersteuning van statushouders. Er is daardoor ook geen zicht op mogelijke financiële risico´s voor 2023. Onderstaande vragen gaan over statushouders buiten het AZC. Vragen: 1. Hoeveel statushouders (huishoudens) telt de gemeente 2. Hoeveel statushouders ontvangen een uitkering van de gemeente? 3. In hoeveel gevallen worden er aan statushouders meerdere uitkeringen per huishouden verstrekt. 4. Welke soort uitkeringen betreft dit?	Onder statushouders verstaan we hieronder mensen die inburgeringsplichtig zijn. Hierin maken we onderscheid tussen statushouders die vallen onder de oude wet en onder de nieuwe wet (verblijfsvergunning na 1 januari 2022). Mensen die onder de oude wet vallen hebben we in beeld in het geval ze een bijstandsuitkering van ons ontvangen. Mensen die onder de nieuwe wet vallen, hebben we hoe dan ook in beeld. Hieronder de actuele cijfers: 3. Oude wet: 84 mensen Nieuwe wet: 26 mensen

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			4. Van de genoemde 'oude wetters' ontvangt 100% een bijstandsuitkering, zoals hierboven toegelicht. Van de 'nieuwe wetters' ontvangt momenteel 46% een bijstandsuitkering. 5. Ieder huishouden ontvangt 1 (gezamenlijke) bijstandsuitkering. In een aantal gevallen ontvangt een inwonend meerderjarig kind er een zelfstandige bijstandsuitkering erbij. Zie vraag 3.
4.	P30 – Programmastaat Samenleving – 6.6, 6.71 en 6.72	Betreft Kosten voor asielzoekers in het AZC en Oekraïense vluchtelingen voor Wmo en Jeugdzorg. Vragen: 1. Welk bedrag is begroot voor Jeugdzorg van de migranten in het AZC? 2. Idem voor Oekraïense vluchtelingen? 3. Zijn de kosten voor jeugdzorg voor de migranten in het AZC in de begroting voor Jeugdzorg opgenomen of komen die uit een andere bron? 4. Idem voor Oekraïense vluchtelingen? 5. Als u voor de kosten van deze groepen geen aparte begroting heeft gemaakt wat zijn dan de schattingen voor deze kosten.	Binnen de begroting voor jeugdhulp is geen apart bedrag benoemd voor jeugdzorg voor kinderen in het AZC en kinderen uit Oekraïne. In de voorbereidende raadsvergadering van 18 oktober is toegelicht dat de kosten voor asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen vergoed worden door het COA.
5.	P77 - Risico-inventarisatie PB 2023	Betreft het risico "Mogelijke kosten opvang statushouders/vluchtelingen" Er is geen financieel gevolg aan dit risico gekoppeld. Toch onderkent u dit als risico. Vraag: 1. Wilt u aub alsnog de kans en het financiële gevolg van dit risico aangeven?	Afgesproken is dat tijdens de winterrapportage een financieel overzicht wordt bijgevoegd omtrent vluchtelingen.
6.	P37 - Omgevingswet , p77 – risicoinventarisatie	U begroot de invoering van de omgevingswet in 2023 op 1 miljoen euro. Een van de uitgangspunten voor omgevingswet is dat de invoering kostenneutraal is. Toch ziet u een financiële risico van 250K. Vraag: Verwacht u dat de kosten voor de invoering van de omgevingswet toch geheel of gedeeltelijk ten laste van de gemeente komen? Zo ja waarom denkt u dat?	Dit valt nu niet met zekerheid te zeggen. Tegelijkertijd leren de ervaringen bij de decentralisatie in het Sociale Domein ons om terughoudend om te gaan met het bij voorbaat inboeken van tegemoetkomingen van Rijkswege. Wat op dit moment wel zeker is, is dat de tegemoetkoming vanuit het Rijk voor zowel de incidentele als de structurele, nog onderwerp van taaie gesprekken is met het Rijk.
7.	P37/38 - Omgevingswet	Voor de omgevingswet worden ook in de jaren 2024 t/m 2026 één miljoen euro per jaar begroot terwijl deze wet per 1 januari 2023 ingaat. Dan zou je	Na 2023 hebben we nog steeds een omvangrijk werkpakket te voltooien, zoals bijvoorbeeld het maken van het permanent

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		denken dat per 2024 de omgevingswet geïmplementeerd zou moeten zijn, in de ICT-systemen, in de processen en in de organisatie. U geeft aan dat na invoering besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving sneller en beter gaan en het omgevingsrecht is op gemeentelijk niveau inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk. Dan zou je toch denken dat de kosten voor de omgevingswet in de loop van de komende jaren sterk gaan dalen en dat de omgevingswet juist kostenverlagend op de uitvoeringsorganisatie werkt. Vragen: 1. Waarom daalt voor de jaren ná 2023 de investering voor de invoering van de omgevingswet niet? Wanneer is de omgevingswet volledig in al haar facetten geïmplementeerd (planning)?	Omgevingsplan, de Omgevingsvisie en Omgevingsprogramma's. Het motto "eenvoudig beter" van de Omgevingswet ziet vooral op het gebruiksgemak voor de burger. De gemeente krijgt er taken bij en bijvoorbeeld de coördinatielast voor een aanvraag met meerdere bevoegde gezagen. Dit is makkelijker voor de burger, maar betekent meer werk voor ons. Volledige implementatie van de Omgevingswet wordt niet eerder voorzien dan 2029.
8.	P39 - Volkshuisvesting	Vraag: Hoeveel woningen zijn er in 2023 gepland?	De inschatting is dat er in 2023 ca. 50 woningen bij komen.
9.	P39 - Volkshuisvesting	Vraag: 1, Hoeveel woningen dienen er in 2023 aan statushouders te worden toegewezen?	Dat is nu nog niet bekend. In 2022 moeten we 59 statushouders huisvesten plus een achterstand van 17 statushouders uit 2021. Dit jaar hebben we nog 9 vestigingen te verrichten voor de formele taakstelling. De rest van de taakstelling is aan voldaan.
10.	P18 - Samenleving – Thema bestaanszekerheid	Vraag: 1. Welke steunmaatregelen neemt de gemeente om energiearmoede zoveel mogelijk te lenigen. Welke voornemens heeft de gemeente op gebied van het bestrijden van de energie- en inflatiearmoede?	Er zijn al een aantal energiecoaches bezig om onze inwoners te adviseren met energiemaatregelen. Hiernaast zijn wij een mogelijkheid van inzet van een witgoedregeling aan het onderzoeken. U wordt op de raadsoriëntatieavond in november geïnformeerd over armoede, schulden en maatregelen.
11.	P37 – 3e bullet	Vraag: Hoe wilt u bereiken dat er in 2025 minimaal 5 windmolens met een tiphoogte van 20 tot 50 meter in Rheden opgesteld.	Wij willen het graag makkelijker maken voor (boeren)bedrijven die met behulp van zon en wind hun bedrijf CO_2 neutraal willen maken. Er loopt momenteel een pilot met het aanvragen van een vergunning voor zo'n windmolen in de Beimerwaard.
12.	P37 – 3e bullet	Momenteel is een aanvraag voor een windmolen in Rheden met een tiphoogte van 25 meter in behandeling bij de Provincie. Het is de verwachting dat na goedkeuring van deze aanvraag meerdere aanvragen voor windmolens zullen volgen Vraag: 1. Is de gemeente hier op enigerlei wijze financieel, beleidsmatig, adviserende en/of anderszins ondersteunend bij betrokken?	De gemeente heeft bij de aanvraag geadviseerd en de (hoge) kosten voor de leges middels een waarderingssubsidie aan de initiatiefnemer gedekt. De gevraagde tegenprestatie is geformuleerd in termen van de landschappelijke inpassing van de windmolen De molen is gepland in de Beimerwaard en de aanvrager is een van de daar gevestigde boerenbedrijven. Op dit moment zijn we nog in

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		2. Zo ja, wilt u de aard hiervan aangeven? 3. Waar is/zijn deze molnes gepland? 4. Wie is de indiener van de aanvraag bij de provincie?	afwachting van het ecologische onderzoek dat uitsluitsel moet geven over de veiligheid van zo'n molen voor alles wat vliegt.

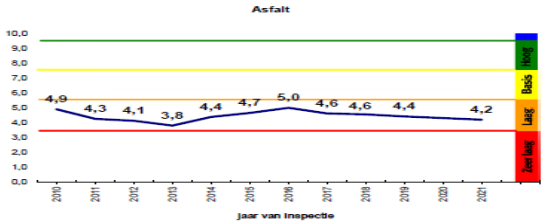
<table>
<tr><th>Nr.</th><th>Verwijzing naar pagina/programma</th><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td>13.</td><td>P52 – Onderhoud openbare ruimte</td><td>Wegen worden onderhouden op minimaal CROW-niveau C.

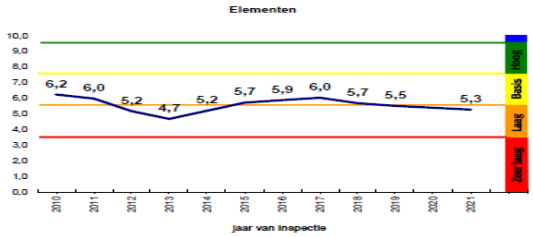
<table>
<tr><td>Kwaliteitsniveaus CROW</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>A+</td><td>Zeer goed</td><td>Prachtig</td><td>(zo goed als) nieuw</td></tr>
<tr><td>A</td><td>Goed</td><td>Goed</td><td>Technisch goed in orde</td></tr>
<tr><td>B</td><td>Voldoende</td><td>Voldoende</td><td>Heel en veilig</td></tr>
<tr><td>C</td><td>Matig/Onvol-doende</td><td>Sober/schraal</td><td>Discomfort, veiligheid komt in het geding</td></tr>
<tr><td>D</td><td>Slecht</td><td>Verloedering</td><td>Kapitaals-vernietiging, functie verlies, aansprakelijkheidstelling</td></tr>
</table>

Vragen:
1. Hoeveel procent van het wegdek is op CROW-niveau C?
2. Hoe wordt de kwaliteit van de wegen gemonitord?
3. Waarom wordt CROW-niveau C niet gezien als een risico?</td><td>Het % voor de gehele verharding is niet inzichtelijk voor het hele areaal, vanwege de vele wegvakonderdelen, dit zijn er circa 13.000 stuks. Wel inzichtelijk is het gemiddelde van het totale areaal en per soort verharding, zie onderstaande tabellen.

1 x per 2 jaar worden de wegen visueel geïnspecteerd volgens de CROW systematiek.

In 2020 is de Beheernota Openbare Ruimte” in de Raad vastgesteld en daarmee zijn ook de CROW beeldkwaliteitsniveau vastgesteld. Er is voor wegen gekozen voor CROW-niveau C (laag) op basis van kosten waarbij we accepteren dat er kleine oneensheden in de bestrating aanwezig zijn en we meer risico lopen als bij kwaliteitsniveau B (basis)

</td></tr>
<tr><td>14.</td><td>P71 - OZB</td><td>Vraag</td><td>Peildatum 1-1-2022.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>Verwijzing naar pagina/programma</th><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td>Welke peildatum WOZ-waarde wordt gehanteerd bij het opleggen van de aanslag 2023 voor OZB</td><td></td></tr>
<tr><td>15.</td><td>P71/P72 – Afvalstoffenheffing</td><td>Tabel p71 geeft een opbrengst aan van € 4.939.000,00
Tabel p72 geeft een opbrengst aan van € 4.988.076,00
<u>Vraag</u>:
1. Wilt u dit verschil aub verklaren?</td><td>De € 49.000 verschil is als het volgt te verklaren. In de tabel op pagina 70 zijn de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten apart weergegeven: €4.939.283 voor afvalstoffenheffing en €48.793 voor reinigingsrechten. Dit bij elkaar opgeteld geeft €4.988.076.</td></tr>
<tr><td>16.</td><td>P72 – Afvalstoffenheffing</td><td>
<table>
<tr><th colspan="3">Tabel totale te dekken kosten afvalstoffenheffing</th><th></th></tr>
<tr><th>Post</th><th>Kosten in 2022</th><th>Kosten in 2023</th><th>Verschil %</th></tr>
<tr><td>7.3 Afval</td><td>3.476.142</td><td>3.871.408</td><td>11,37%</td></tr>
<tr><td>0.4 Overhead</td><td>82.053</td><td>81.129</td><td>-1,13%</td></tr>
<tr><td>0.5 Rente</td><td>2.300</td><td>3.241</td><td>40,91%</td></tr>
<tr><td>0.64 Belastingen overig</td><td>108.612</td><td>110.000</td><td>1,28%</td></tr>
<tr><td>0.8 Overige baten en lasten</td><td>-70.336</td><td>-70.336</td><td>0,00%</td></tr>
<tr><td>2.1 Verkeer en vervoer</td><td>59.243</td><td>60.000</td><td>1,28%</td></tr>
<tr><td>6.3 Inkomensregelingen</td><td>175.200</td><td>175.200</td><td>0,00%</td></tr>
<tr><td>Btw compensatie</td><td>669.825</td><td>757.434</td><td>13,08%</td></tr>
<tr><td>Totale kosten</td><td>4.503.038</td><td>4.988.076</td><td>10,77%</td></tr>
<tr><td>Opbrengst heffingen</td><td>4.503.602</td><td>4.988.076</td><td>10,76%</td></tr>
<tr><td>Dekkingspercentage</td><td>100%</td><td>100%</td><td></td></tr>
</table>
<u>Vraag</u>:
1. Wilt u aub het verschil tussen de stijging van de afvalheffing (5,45%) en de opbrengst heffingen (een plus van bijna 11%) uitleggen?</td><td>De afvalstoffenheffing voor 2022 is inmiddels opgelegd en hierdoor zijn er meer recente eenheden voor de aanslagoplegging bekend. Voor de opbrengst van de afvalstoffenheffing 2022 is hierdoor een nieuwe berekening gemaakt. Deze komt voor 2022 nu uit op een bedrag van € 4.684.133. Over dit bedrag wordt de stijging van 5,45% berekend. (De bedragen jaar 2022 in tabel op pag. 72 betreffen die van de primaire begroting 2022).
<table>
<tr><td></td><td>rek2022</td><td>begr 2023</td><td>verhoging</td><td>%</td></tr>
<tr><td>Reinig.recht</td><td>€ 42.218</td><td>€ 48.793</td><td>€ 6.575</td><td>15,57</td></tr>
<tr><td>Afvalst.hef.</td><td>€ 4.684.133</td><td>€ 4.939.283</td><td>€ 255.150</td><td>5,45</td></tr>
<tr><td></td><td>€ 4.726.351</td><td>€ 4.988.076</td><td>€ 261.725</td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>17.</td><td>P93 – Rentemethodiek
P134 - Uiteenzetting financiële positie op p134)</td><td>U stelt het voorgecalculeerde renteomslagpercentage op 0,59%
Berekening: Rente omslag (= toe te rekenen rente/waarde vaste activa per 1-1
-De toe te rekenen rente = 765 (tabel berekening omslagrente)
-De waarde van de vast activa = 132.124 (pr 31-12-22 tabel Uiteenzetting financiële positie op p134)
Renteomslag = 765/132.124 = 0,579
<u>Vraag</u>:
1. Klopt dit?</td><td>Dit klopt. Het verschil wordt veroorzaakt door tussentijdse afrondingsverschillen.</td></tr>
</table>

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		2. Zo ja dan is dit weliswaar een klein verschil in de door u gepresenteerde maar kunt u dit verschil verklaren?	
18.	P89 – Langlopende leningen	In 2023 wordt voor een totaal van € 20M geherfinancierd. Vraag: 1. Met welk rentetarief en looptijd wordt hierbij rekening gehouden?	Hier is rekening gehouden met een rentetarief van 1,50% tegen een looptijd van 5 jaar.
19.	P95 – Ziekteverzuim	Om een redelijke inschatting te kunnen maken van het ziekteverzuim in 2023 Vraag: 1. Hoe hoog is het percentage ziekteverzuim in 2022 op dit moment? Hoe is het verloop van het ziekteverzuim in de afgelopen 2 jaren?	Het verzuimpercentage in het 1e halfjaar 2022 is 7,5%. In 2020 was dit 4,7% en in 2021 6,4%. We investeren op het terugdringen van ziekteverzuim door aandacht te geven aan vitaliteit, goede begeleiding en zorg. We hebben nog steeds te maken met uitval door corona en helaas hebben we een aantal niet beïnvloedbare, langdurige ziektegevallen.
20.	P110/111 – Groene Metropool Regio	“Naast een financiële bijdrage in de vaste lasten van de regio-organisatie, in 2023 € 112K, is per opgave een bedrag per inwoner verschuldigd. De aan de opgaves gerelateerde bijdrage bedraagt in 2023 in totaal € 222K. De Groene Metropoolregio werkt voor haar economische ambities nauw samen met The Economic Board. De deelnemende gemeenten dragen jaarlijks €1 per inwoner bij. Voor de gemeente Rheden bedraagt de bijdrage aan TEB € 43K.” Deze bedragen zijn niet terug te vinden in de tabel op p111. Vragen: Waar zijn deze bedragen terug te vinden? Graag precies aangeven.	De vaste deelnemersbijdrage aan de gemeenschappelijke regeling en de vaste bijdrage aan The Economic Board zijn hier opgenomen. De bijdragen aan de 5 regionale opgaven zijn verwerkt in de uitgaven op de betreffende taakvelden. In de tabel op pagina 111, paragraaf Verbonden Partijen, staan de reguliere bedragen opgenomen die we jaarlijks betalen als inwonersbijdrage, namelijk de kosten voor het Regiobureau Groene Metropool €112k, en €43k bijdrage aan The Economic Board (TEB) totaal €155k. De bedragen voor de opgaven worden jaarlijks apart vastgesteld en zijn niet opgenomen in de tabel in de paragraaf Verbonden Partijen. De bedragen voor de opgaven zijn in de begroting 2023 (tabel op pag. 66) opgenomen onder de lasten taakveld 0.1 Bestuur, programma 3 (totaal € 2.738k waarvan € 222K voor opgaven). De bedragen worden gedurende het begrotingsjaar 2023 ingezet voor het realiseren van de opgaven, zoals opgenomen in de regionale agenda 2023 van de Groene Metropoolregio.
21.	P121 – Ontwikkeling reserve risicobuffer grondexploitatie	“Ten behoeve van de implementatie van de Omgevingswet wordt in totaal € 1.067.000,- onttrokken aan de reserve risicobuffer grondexploitaties. Daarvan is in 2021 inmiddels € 688.415,- geboekt. In de komende jaren wordt daarmee nog € 378.585,- aan de reserve onttrokken.”	Zie beantwoording vraag 9 D66 en vraag 23 VPR.

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>Verwijzing naar pagina/programma</th><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td><u>Vraag</u>:
1. Een van de uitgangspunten voor de omgevingswet is dat de invoering kostenneutraal is. Waarom worden deze bedragen dan aan deze reserve onttrokken?</td><td></td></tr>
<tr><td>22.</td><td>P129</td><td><u>Vraag</u>:
Wat is VpB</td><td>Vennootschapsbelasting</td></tr>
<tr><td>23.</td><td>P131 – Omgevingswet</td><td>“Bron: KN23, PB23 € 500k (2023-2025).
Wat: Middelen voor de implementatie van de Omgevingswet. Het betreft het extra eenmalige budget boven op het structureel extra beschikbaar gestelde geld (per saldo € 500k).
Aard: Eenmalig.
Duur: Tot en met kalenderjaar 2025.”
<u>Vraag</u>:
Een van de uitgangspunten voor de omgevingswet is dat de invoering kostenneutraal is. Waarom worden deze bedragen dan aan deze reserve onttrokken?</td><td>Deze onttrekking is conform besluitvorming raad (zie ook antwoord bij vraag 9 D66). Zoals gemeld bij de 1e begrotingswijziging 2022 (raad 22-2-2022) is Eén van de uitgangspunten bij de invoering van de omgevingswet dat deze uiteindelijk budgetneutraal moet worden ingevoerd. In dat kader willen we onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om de implementatiekosten terug te verdienen door deze om te slaan over de leges voor de komende 10 jaar. Zodra we dit verder in beeld hebben gebracht zullen we hierover bij uw raad terugkomen.</td></tr>
<tr><td>24.</td><td>Omgevingswet</td><td><u>Vraag</u>:
Wilt u aub een volledig en integraal overzicht geven van alle kosten (en evt. baten) en de herkomst/bron van de middelen voor de implementatie en uitvoering van de Omgevingswet.</td><td>Programmabegroting - Implementatie omgevingswet
<table><tr><th>Totaal budget</th><th>2.021</th><th>2.022</th><th>2.023</th><th>2.024</th><th>2.025</th><th>2.026</th><th>Totaal</th></tr><tr><td>Dekking uit:</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Reserve Grondexploitatie</td><td>311.000</td><td>253.000</td><td>259.000</td><td>244.000</td><td>0</td><td>0</td><td>1.067.000</td></tr><tr><td>Algemene reserve</td><td></td><td>1.528.000</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>1.528.000</td></tr><tr><td>Algemene middelen</td><td>0</td><td>0</td><td>1.000.000</td><td>1.000.000</td><td>1.000.000</td><td>500.000</td><td>3.500.000</td></tr><tr><td>Totaal dekking</td><td>311.000</td><td>1.781.000</td><td>1.259.000</td><td>1.244.000</td><td>1.000.000</td><td>500.000</td><td>6.095.000</td></tr></table>
<table><tr><th>Bijdragen Rijk (verantwoord in algemene middelen)</th><th>2.021</th><th>2.022</th><th>2.023</th><th>2.024</th><th>2.025</th><th>2.026</th><th>Totaal</th></tr><tr><td>Meicirculaire 2022</td><td></td><td>380.622</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>380.622</td></tr><tr><td>Septembercirculaire 2022</td><td></td><td>381.061</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>381.061</td></tr><tr><td>Totaal Bijdragen Rijk</td><td></td><td>761.683</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>761.683</td></tr></table></td></tr>
</table>

Fractie: Groenlinks
Datum van indienen vragen: 14 oktober 2022

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
1.	15	Er wordt gesteld dat de taakstelling organisatie en frictiekosten is op genomen zonder onderbouwing. Zijn er naast deze taakstelling nog meer taakstellingen die structureel niet gehaald worden?	Nagenoeg alle overige taakstellingen zijn ingevuld en/of afgeboekt.
2.	21	Als resultaat wordt benoemd dat 100% van het beschikbare cursusaanbod wordt benut. Waarom is voor deze doelstelling gekozen? Ligt het niet meer voor de hand om een minimumaantal cursisten te benoemen?	We streven naar een cursusaanbod met 75 cursisten.
3.	21	Wat zien wij in ons beleid als jeugdigen?	In de basis gaat het om jeugdigen van 0 tot 18 jaar. Maar ook personen ouder dan 17 jaar scharen we hier onder, indien dat vanuit wetgeving hoort. Bijvoorbeeld (verlengde) jeugdhulp kan doorlopen tot 21 jaar en jeugdreclassering kan doorlopen tot 23 jaar.
4.	25	“Het aantal doorverwijzingen naar maatwerkvoorzieningen jeugdhulp door huisartsen is in 2023 met 10% verminderd t.o.v. 2021” op welke manier gaat het college dit bereiken?	Ten eerste door de inzet van de Ondersteuner jeugd en gezin vanaf 2021. En ten tweede door versterking van de sociale basis (onder meer via Incluzio).
5.	25	Door cultuurparticipatie ontmoeten inwoners elkaar en ontwikkelen zij talenten Welke budgetten zijn hiervoor gereserveerd?	Er is ca. € 600.000 gereserveerd voor cultuurparticipatie die wordt ingezet voor o.a. Cultuurbedrijf RiQQ, Podiumvoorziening, muziekfestival ZOOM.
6.	32	Klopt het dat het co2 neutraal worden in 2040 niet als specifiek doel genoemd wordt? Waarom is dat zo?	Rheden CO2 neutraal is het algemene doel uit het kader voor het Rhedense klimaatbeleid. In de begroting hebben we ons gericht op de specifieke doelen die we moeten behalen om aan dat algemene doel te voldoen.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
7.	33	Omgevingswet invoering wordt mogelijk weer vertraagd, heeft dat financiële effecten tot gevolg?	Uitstel van de Omgevingswet heeft geen grote financiële gevolgen.
8.	33	Is er geld gereserveerd om de uitkomsten van het Burgerberaad te financieren? Hoe gaan we in deze begroting om met de onzekerheid van de uitkomsten daarvan?	De uitkomsten van het burgerberaad worden gefinancierd vanuit de middelen die in de begroting staan opgenomen voor de versnelling van de klimaatopgave. Deze middelen worden ons door het rijk ter beschikking gesteld. De raad krijgt in 2023 de verschillende scenario's voor de uitvoering, inclusief de benodigde budgetten, ter besluitvorming voorgelegd.
9.	35	Er wordt gesproken over "financiële ontzorging en handelingsperspectief" bij aardgasvrij worden. De gemeente deed altijd mooie initiatieven met gezamenlijk aanbesteden. Hiermee werden bewoners praktisch ontzorgt. Vallen dit soort ontzorgingen hier ook onder?	Ja, deze vallen hier ook onder. Zie ook het antwoord op vraag 5.
10.	35	Heeft de gemeente naast doelstellingen op scheidingspercentages ook doelstellingen op het verminderen van het gebruik van grondstoffen of het verminderen van afval? Zo nee, waarom niet?	Door de Raad is een afvalscheidingspercentage van 75% als ambitie neergelegd. De hieraan gerelateerde hoeveelheid restafval is 100 kg per inwoner per jaar. Het (verminderen van het) gebruik van grondstoffen ligt buiten de invloedsfeer van de gemeente. Er is daarom hiervoor geen doelstelling opgenomen.
11.	36	Wat is "Een volwaardig klimaatplatform"?	Met volwaardig bedoelen we in deze context een platform dat zichtbaar is, vindbaar, en toegankelijk voor iedereen, waarop mensen informatie kunnen vinden en ook delen en elkaar kunnen inspireren tot het ondernemen van actie om met elkaar de klimaatopgave aan te gaan. De gemeente fungeert als partner in de opgave en faciliteert/onderhoudt het platform en is eindverantwoordelijk voor de toegankelijkheid en de gepubliceerde inhoud.
12.	40	"In 2030 moeten alle woningen gemiddeld label B hebben": hebben we hier zicht op? Niet iedereen vraagt een nieuw label aan na	Voor een overzicht van de duurzaamheidslabels in Rheden maken we gebruik van de regionale woningmarktmonitor. Zij gaan uit van de labels zoals die geregistreerd staan. Als mensen geen nieuw label aanvragen na verduurzaming hebben we hier geen zicht op.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		verduurzaming, omdat dit inmiddels aardig wat geld kost.	
13.	40	Resultaat: "Integrale wijkvisie Stenfert Dieren", hier staan beleidsdocumenten. Wat wordt het resultaat dat we in die wijk gaan behalen?	We werken samen met inwoners uit de wijk en partners die werkzaam zijn in de wijk aan een Leidraad Integrale Wijkaanpak Dieren Stenfert, een integrale wijkvisie en een wijk(uitvoerings)agenda. Deze documenten worden in het eerste kwartaal van 2023 opgeleverd. Daarin staat de ambitie voor de diverse thema's op de korte, middellange en lange termijn beschreven. Dit om de leefbaarheid in de wijk Stenfert te vergroten op het gebied van: Een goede toekomst voor de kinderen, Iedereen doet mee en fijn en veilig wonen.
14.	41	" In 2023 ligt er een gedragen herinrichtingsplan voor een aantrekkelijker winkelgebied Velp (Hoofdstraat) dat zorgt voor aantrekkelijk gebied". Maar de economische visie gaat ook over aantrekkelijk maken van der andere kernen in hoeverre is de uitvoering economische visie echt al verwerkt in deze begroting?	Doelstellingen op basis van de nieuwe economische visie zijn niet meegenomen in de programmabegroting 2023. De herinrichting van de Hoofdstraat betreft een ambitie die al langer bestaat.
15.	59	Waarom is het budget in de loop van de jaren van 447.000 euro gekort naar 45.000 euro? Met name nu moet er veel meer aandacht zijn voor de energieproblemen waar eigenaren van monumentale panden voor worden geplaatst?	Er is geen sprake van een vermindering van de inzet op de verduurzaming van monumenten, integendeel: vanuit het Monumentenfonds wordt tot en met 2023 juist 350.000 extra geïnvesteerd voor het verduurzamingsproject Maatwerk voor Monumenten. Daar komt nog eens 120.000 provinciaal geld bij voor dat project. Het overzicht van de baten en lasten is wat vertekend omdat enerzijds veel geld is binnengehaald voor externe projecten voor erfgoed terwijl anderzijds door fouten bij het opmaken van de jaarrekening 2019 een deel van de (o.a. externe) gelden is weggeschreven bij het resultaat op de jaarrekening, zie ook het antwoord op de toelichting op taakveld 5.5 naar aanleiding van het technische vragenuur.

Fractie: CDA

Datum van indienen vragen: 17 oktober 2022

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
1.	9	Gaat om citaat: *Versnelling van de energie- en warmte transitie.Gemeenten hebben een belangrijke rol om de afspraken in het coalitieakkoord na tekomen. De verwachting is dat het Rijk ons hiervoor volledig compenseert.* Vraag: De verwachting wordt gewekt dat de overheid bijspringt. Dat is een afwachtende houding. Is er een mogelijkheid om zekerheid in te bouwen dat er dekking gezocht wordt naar deze transitie?	In de voorliggende begroting bouwen wij deze zekerheid al in. Wij vragen uw raad om in te stemmen met een budget voor het realiseren van deze transitie. Op deze manier kunnen wij, vooruitlopend op de beschikking die het rijk zal afgeven, in 2023 voortvarend aan de slag met onder meer de aanbevelingen uit het burgerakkoord.
2.	9	Bij paragraaf Financieel perspectief staat vermeld dat "{ Het sturen op risico's nog verdere invulling krijgt. Onze vraag luidt waarom dit niet nu al ion de begroting kan worden meegenomen? Op welke wijze en wanneer krijgt de Raad dan zicht op de verdere invulling van de risico's en beheersmaatregelen daarvoor?	De Raad heeft inzicht in de risico's via de paragraaf weerstandscapaciteit, daarnaast is er vanaf deze programmabegroting opgenomen welke risico's het doel in de weg staan. Wat hiermee bedoeld wordt is dat we in 2023 verdere invulling willen geven aan het onderwerp 'integraal risicomanagement'. Meer hierover is te lezen op pagina 100 van de Programmabegroting.
3.	12 en 13	Versnelling energie- en warmtetransitie. "Het college houdt er rekening mee dat we hiervoor volledig door het Rijk worden gecompenseerd". Alhoewel de baten niet zeker, boekt dit college ze wel al in op blz. 12. Hoe verhoudt zich dit tot voorgaande jaren waarbij – vanuit het financiële voorzichtigheidsprincipe – baten pas ingeboekt worden als ze 100% zeker zijn?	Dit voorzichtigheidsprincipe is nog steeds van toepassing. Met betrekking tot genoemde post voor energie- en warmtetransitie hebben we, vanuit de gevoelde urgentie op dit onderwerp, gemeend de te verwachten rijksbijdragen al wel (budgetneutraal) in de meerjarenbegroting op te nemen. Hierover vinden momenteel nog gesprekken plaats tussen onder andere de VNG, het IPO en het Rijk. Het Rijk heeft al wel middelen (€ 5,6 miljard) hiervoor opgenomen. We hebben dit voorzichtigheidshalve doorberekend naar de gemeente Rheden en slechts 80% van dat bedrag opgenomen. Dit geeft ons voldoende zekerheid om de noodzakelijke capaciteit te kunnen opbouwen en processen met inwoners en ondernemers voort te zetten.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
4.	12	Jeugdzorg reële begroten. Mede door “macro-economische omstandigheden” is de post indexatie fors hoger. Kunt u concreet aangeven wat de ontwikkelingen en de te treffen maatregelen zijn die een ophoging van het budget voor jeugdzorg met 800k structureel, rechtvaardigen?	Voor de jeugdhulp hebben gemeenten de plicht om in jeugdhulp te voorzien, indien die nodig is. De begroting is in die zin een indicatie van de uitgaven in het komende jaar, omdat op voorhand niet te voorspellen is wat de precieze ontwikkeling van de zorgvraag is. Op basis van de omvang van de zorgvraag in het lopende jaar 2022, zien we geen aanleiding om uit te gaan van substantieel lagere uitgaven voor jeugdhulp in komend jaar. Daarnaast houden we in de begroting ook rekening met o.a. de fors hogere indexatie, investering in de sociale basis middels bekostiging van de ondersteuner jeugd en gezin. De incidentele ophoging voor 2022 willen we daarom omzetten in een structurele bekostiging. Hiervoor is ook ruimte omdat we vanaf 2021 ontvangen vanuit het Rijk incidenteel en voor komende jaren structureel meer middelen voor jeugdhulp dan in de jaren voor 2021. We blijven inzetten op het normaliseren van de hulpvragen en inzetten op bieden van passende hulpverlening voor jeugdigen en gezinnen. Dit doen we onder meer vanaf 2021 mede door de Opdrachten Sociale Basis, Ondersteuner Jeugd en gezin en Opdracht Maatwerkdiensten Jeugdhulp. Dit heeft geleid in 2021 tot een lager beroep op jeugdhulp en een daling van de uitgaven ten op zichtte van jaren daarvoor.
5.	13	Eigen bijdrage huishoudelijke hulp. Een wetswijziging die in consultatie gaat, is nog lang geen wet in 2025 (over drie jaar). Desalniettemin meent het college deze te benoemen als een belangrijke ontwikkeling. Overweegt het college vanaf 2025 een eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp vanaf 2025?	Wij onderzoeken de mogelijkheid of het inkomen/vermogen van inwoners al eerder dan de verwachte wetswijziging in 2025 kan worden meegenomen in het bepalen van de eigen bijdrage.
6.	13	In paragraaf Leefomgeving 3b. staat dat er € 1 miljoen extra wordt opgenomen in het budget voor de Omgevingswet. Is het niet zo dat de centrale overheid heeft aangegeven dat de invoering kostenneutraal moet zijn voor de lokale overheden? Indien deze aanname juist is, is de vraag of deze kosten dan ook niet tevens als opbrengsten dienen te worden meegenomen? Nu de invoering van de Omgevingswet wederom is uitgesteld,	In het Bestuursakkoord Omgevingswet 2016 is inderdaad de kostenneutraliteit van de invoering van de Omgevingswet als uitgangspunt opgenomen. Dit uitgangspunt is herbevestigd door de minister in de kamerbrief Omgevingswet van december 2021. Tegelijkertijd leren de ervaringen bij de decentralisatie in het Sociale Domein ons om terughoudend om te gaan met het bij voorbaat inboeken van tegemoetkomingen van Rijkswege. De tegemoetkoming vanuit het Rijk voor zowel de incidentele als de structurele, zijn op dit moment nog onderwerp van taaie gesprekken met het Rijk.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		heeft dat nog invloed op de genoemde kosten of periode waarvoor deze kosten zijn opgenomen?	
7.	14	Stelpost politieke wensen. "Reservering….daarvan". Bij de presentatie van het coalitieakkoord had het college (coalitie) nog geen tijd gehad alle voornemens te vertalen naar concrete maatregelen en bedragen. Dat zou gebeuren bij de PB 2023 -2026. Moeten wij uit deze zinsnede opmaken dat het college nog steeds geen concrete maatregelen weet tav bijvoorbeeld zorg en redzaamheid, lokale ondersteuning en het betrekken van inwoners bij ons beleid?	Parallel aan het opstellen van de Begroting loopt een traject waarin het Coalitieakkoord en de speerpunten daarbinnen worden geconcretiseerd, gefaseerd en geprioriteerd. Deze uitwerking zal voor het eind van 2022 afgerond worden. Naast de Begroting heeft het College een document opgesteld met een eerste globale vertaling van het Coalitieakkoord naar de begroting 2023. Dit document "Overzicht verwerking coalitieakkoord in PB2023" is 27 okt jl. separaat aan de gemeenteraad toegezonden.
8.	15	Onder 4f taakstellingen & frictiekosten staat dat er taakstellingen waren opgenomen die niet reëel meer bleken te zijn zodat ze worden afgeboekt. Onze vraag is welke taakstellingen zijn er dan niet gelukt en waarom zijn die niet gelukt?	De taakstelling was financieel ingeboekt, niet inhoudelijk geoormerkt en onderbouwd. Dit bleek in de afgelopen jaren niet haalbaar, integendeel omdat we juist te maken hebben met extra werk (zoals Privacywetgeving, AVG, rechtmatigheidscontrole, 3 D's en voorbereiding Omgevingswet) en extra kosten door inhuur (als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt).
9.	15	Risicovolle ontwikkeling tav 'invoering nieuwe woonplaatsbeginsel Jeugdwet'. 1) Kunt u de Raad exact informeren hoe nu staat met het aantal jeugdigen dat administratief onze gemeente 'verlaat' dan wel 'binnenkomt'? 2) wilt de Raad informeren wat er dit jaar is gebeurd, dan wel staat te gebeuren, waardoor het college dit nu als een risicovolle ontwikkeling ziet?	1. Vanwege het nieuwe woonplaatsbeginsel zijn in totaal 47 jeugdigen aan andere gemeenten overgedragen en er zijn 45 jeugdigen naar ons toegekomen. 2.Voor de beoordeling van de casussen moederkindhuis blijkt vanuit het landelijk adviesbureau een onjuiste handreiking gedeeld te zijn, waardoor de kans aanwezig is dat voor deze casussen niet de juiste gemeente verantwoordelijk is geworden. Het is nog onduidelijk of hier een correctie op plaats moet gaan vinden en of en wat dat financieel voor Rheden betekent. Verder hebben wij een beroep gedaan op de met de invoering van het woonplaatsbeginsel samenhangende compensatieregeling onderbreking financieringssystematiek voogdij en 18+. Definitieve vaststelling van de compensatie vindt plaats in de decembercirculaire 2022.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
10.	16/81	Er wordt vanaf 2023 jaarlijks een greep in de reserves gedaan. Blijkbaar zijn de uitgaven hoger dan de inkomsten. Terwijl op pagina 81 gezegd wordt dat er een overschot gecreëerd dient te worden. Vraag: Hoe wil de gemeente dit realiseren?	In het overzicht op pag. 16 (regel 'saldo van toevoegingen en onttrekkingen reserves') betreft het vanaf 2023 jaarlijks per saldo dotaties aan diverse reserves. Deze zijn nader gespecificeerd in bijlage 5 op pag. 148 en 159. Na verwerking van deze dotaties is er sprake van de gemelde begrotingsoverschotten in 2023 t/m 2025 (regel 'Resultaat' in genoemde tabel op pag. 16).
11.	22	Bij 'Beoogde resultaten' 2e alinea. Daar wordt meermaals gesteld dat percentage omhoog moet/ gaat, maar telkens niet met hoeveel. Op welk resultaat kan de Raad sturen?	Voor de volledigheid geven wij u de meest recente cijfers horend bij de genoemde beoogde resultaten op pagina 22: - 37% van de volwassenen geeft aan dat zij zijn/haar gezondheidsvaardigheden als voldoende beoordeelt (2020) - 91,7% (5-6 jr.), 85,7% (10-11 jr) en 86,2% (13-14 jr) van de jeugdigen heeft een gezond gewicht (2019). De cijfers van 2022 verschijnen begin 2023. De cijfers van 2020 en 2021 zijn niet betrouwbaar omdat GGD beperkt onderzoek heeft kunnen doen wegens corona. - 12% (VMBO) en 9% (MAVO/HAVO/VWO) van de jeugdigen (12-19 jr) rookt (2018). - 22% (VMBO) en 28% (MAVO/HAVO/VWO) van de jeugdigen drinkt overmatig (2018) en 31% van de volwassenen (2020) drinkt overmatig alcohol. Wij koppelen geen specifieke percentages aan de resultaten. De ontwikkeling van deze percentages dienen namelijk niet als fluctuaties per jaar te worden bekeken, maar in trends over een periode van meerdere jaren (advies GGD). In plaats daarvan formuleren we de doelen in trends overeen langere periode (dalen, gelijk blijven of stijgen). Een voorbeeld: het percentage jongeren van 13-14 jaar met een gezond gewicht daalde tussen 2017 en 2018 (negatief), maar over de hele periode 2015-2019 zagen we in het geheel een stijgende trend in het percentage jeugdigen op gezond gewicht (positief). We willen deze stijgende trend voorzetten en zijn dus tevreden met iedere verdere stijging van het percentage op gezond gewicht. Ook speelt mee dat een percentage bepalen complex is omdat de inzet van de gemeente niet de enige factor is die invloed heeft. In het geval van het gezond gewicht speelt ook het gedrag van marktpartijen, de voedingsindustrie en inflatie een rol en kunnen voor fluctuaties op de korte termijn zorgen.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
12.	23	Kunt u de Raad inzicht verschaffen in de jaartallen van de “geplande vervanging van kunstgrasvelden”?	Hierbij een overzicht van de verwachte vervangingsjaren, op basis van een afschrijvingstermijn van 12 jaar. Pinkenberg Veld 1 - 2027 Veld 2 - 2024 Veld 3 - 2024 Veld 4 - 2027 Rheden Veld 2 – 2025 Korfbalveld – 2024 Ellecom Hoofdveld – 2027 Dieren (Het Nieuwland) Veld 1 - 2024 Veld 4 - 2027 Veld 5 - 2025
13.	23	Speelverkenner. Blijkbaar is een actieplan ‘stimuleren buitenspelen’ zo goed als klaar (is “opgesteld in 2022”). Wanneer wordt de raad geïnformeerd over de bevindingen van deze speelverkenner?	Het actieplan voor stimuleren van buitenspelen is onderdeel van het door de raad vastgestelde Beleid ‘Buitenspelen’. Volgens huidige planning is het plan eind december 2022 gereed. Op dit moment stellen we het actieplan in samenspraak met partners en inwoners op. Zodra het actieplan gereed is, delen wij dit met de gemeenteraad.
14.	23	Jeugdhulp met verblijf. Beoogd wordt om jeugdhulp met verblijf (in verleden de grootste en meest onvoorspelbare onkostenpost binnen de jeugdgelden) te reduceren. CDA Rheden steunt dit voornemen. 1) Maar hoe rijmt het college dit met de structurele ophoging van het jeugdbudget met 800k?	Voor de jeugdhulp hebben gemeenten de plicht om in jeugdhulp te voorzien, indien die nodig is. De begroting is in die zin een indicatie van de uitgaven in het komende jaar, omdat op voorhand niet te voorspellen is wat de precieze ontwikkeling van de zorgvraag is. Op basis van de omvang van de zorgvraag in het lopende jaar 2022, zien we geen aanleiding om uit te gaan van substantieel lagere uitgaven voor jeugdhulp in komend jaar. Daarnaast houden we in de begroting ook rekening met o.a. de fors hogere indexatie, investering in de sociale basis middels bekostiging van de ondersteuner jeugd en gezin. De incidentele ophoging voor 2022 willen we daarom omzetten in een structurele bekostiging. Hiervoor is ook ruimte omdat we vanaf 2021 ontvangen vanuit het Rijk incidenteel en voor komende jaren structureel meer middelen voor jeugdhulp dan in de jaren voor 2021.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		2) waarom verdisconteert het college de te verwachten daling van jeugdzorg met verblijf niet met de gestegen inflatiecijfers?	We blijven inzetten op het normaliseren van de hulpvragen en inzetten op bieden van passende hulpverlening voor jeugdigen en gezinnen. Dit doen we onder meer vanaf 2021 mede door de Opdrachten Sociale Basis, Ondersteuner Jeugd en gezin en Opdracht Maatwerkdiensten Jeugdhulp. Dit heeft geleid in 2021 tot een lager beroep op jeugdhulp en een daling van de uitgaven ten op zichtte van jaren daarvoor.
15.	23	Bij de beoogde resultaten bij het onderwerp Sociale Basis staan bij bullits 3 en 4 geen concrete aantallen/percentages. Dat maakt het moeilijk meetbaar en controleerbaar. Op welk resultaat kan de Raad sturen?	In 2021 waren er 175 jeugdigen met verblijf, waarvan 89 jeugdigen (oftewel 51%) in pleegzorg of gezinshuiszorg hebben verbleven.
16.	24	Bij het onderwerp Dorpen en wijken in de gemeente Rheden zijn samenredzaam staat bij de beoogde resultaten bij bullit 4 dat 33% van alle Rhedense huishoudens gebruik maakt van de Ik Buurt Mee cheques. De vraag is of het genoemde percentage het beoogde resultaat is? Indien dat het geval is, waar kan de Raad dan meten wat het resultaat ten opzichte van de vorige meting?	Genoemde 33% is met het huidige budget het beoogde deelnamepercentage. De raad wordt door het college twee keer per jaar geïnformeerd over de resultaten van Ik buurt mee! via een raadsmemo. Daarin staat altijd het resultaat van de actuele ronde afgezet tegen het resultaat van de vorige meting.
17.	35 en 37	Voor de energie- en warmtetransitie en bv veel meer zonnepanelen op daken hebben we in alle gevallen de vele corporatiehuizen nodig om deze doelen te halen. Waar kan de Raad lezen welke resultaatverplichtingen hiervoor worden aangegaan met de HVR , Vivare en andere corporaties?	De resultaatverplichtingen worden vastgelegd in de prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersverenigingen. Met Vivare en de HVR worden deze jaarlijks gemaakt. De prestatieafspraken voor 2023 zullen eind 2022 worden ondertekend door alle partijen en ter informatie naar de raad worden toegezonden. Alle bestaande prestatieafspraken met alle woningcorporaties in onze gemeente zijn ook ter informatie naar de raad gezonden.
18.	36	Op blz. 36 staat in het blokje ‘wat willen we bereiken?’ dat men in 1e instantie CO2-neutraal wil worden	Je moet hierbij denken aan bijvoorbeeld denken aan boerenbedrijven die eerst hun daken volleggen en dan eventueel nog een kleine windmolen willen plaatsen. Momenteel loopt er een pilotproject inde Havikerwaard.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		dmv zonnepanelen en in 2e instantie door kleinschalige windenergie. Maar op blz. 25 staat bij de resultaten dat men 5 windmolens willen hebben staan in 2025. Dat is al best snel. Wat houdt dat in 1e en 2e instantie dan in?	
19.	47	Bij de paragraaf Inrichting en beheer openbare ruimte is bij de risico's vermeld dat er rekening wordt gehouden met stijging van de prijzen van 3% op groen en 10% op wegen. De vraag is op welke basis zijn deze prognoses opgesteld in het licht van de fors stijgende prijzen en zijn deze prognoses naar de mening van het College nog steeds geldend en actueel?	Deze prognose is opgesteld uit de prijzen die wij in de praktijk zien. Deze prognose is een gemiddelde van alle aspecten binnen de openbare ruimte in de gemeente Rheden. De prijzen zijn sinds het opstellen van deze begroting door gestegen en momenteel is de stijging hoger dan de prognose. Hoe dit zich zal ontwikkelen is niet te voorspellen. Vandaar het advies om het bij deze prognose te houden. Tijdens de verschillende rapportages in 2023 houden we u op de hoogte van de ontwikkelingen van de prijsstijgingen en de gevolgen.
20.	49	Verminderen verhard oppervlak met gemiddeld 10% (groen voor grijs). In de vorige periode lag dat percentage nog op 20%. Waarom halveert het college de ambitie op dit vlak van tegels, asfalt eruit en daarvoor in de plaats meer groen? (Rheden groener?)	In de afgelopen jaar zijn er een 4-tal herinrichtingsprojecten (willekeurig) vergeleken en het % aan vermindering in verharding inzichtelijk gemaakt. Hieruit blijkt dat gemiddeld 20% vermindering van verharding niet haalbaar is zonder dat dit leidt tot functieverlies. Het niet halen van het gewenste percentage bij projecten heeft onder andere te maken met participatie (andere wensen van inwoners/ondernemers, bijv. parkeren i.p.v. groen). Een onderzoek door studenten van Hogeschool HAN Larenstein in opdracht van wegbeheer geeft aan dat bij bestaande situatie er ongeveer 4% verharding verminderd kan worden zonder dat dit leidt tot functieverlies. Dit wil zeggen dat in Rheden in zeer beperkte mate verharding zonder functie aanwezig is. Bij (herinrichting)projecten streven wij naar zoveel mogelijk verharding te verminderen. We houden minimale maten aan die nodig zijn voor een goed begaanbare en toegankelijke openbare ruimte. Realistisch gezien is 10% beter haalbaar. Het gaat hier om een gemiddelde. Er zijn projecten waar we max 5% en in andere projecten halen we 15%. Bepaald zal moeten worden of, bij het nastreven van een hoger percentage, functieverlies acceptabel is. Gelet op het onderzoek, onze ervaringen en een discussie over het functieverlies wordt op dit moment in (herinrichting) projecten 'verminderen van 10% aan verharding' als voorwaarde gesteld (vb. Oranjebuurt, Dieren).

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
21.	71	Verhoging OZB belasting met ruim 9 %. Hoe wil een college dat als slogan heeft socialer en dichterbij hanteren als ze zo ver weg staan van de werkelijkheid? Veel inwoners hebben het moeilijk door oa de hogere inflatie. Daarnaast wordt er aangegeven dat het noodzaak is om de ambities te realiseren. Waarom kan er niet andersom gedacht worden? Dit geld is er beschikbaar en dit kunnen we realiseren. Omdenken noemen we dat in de zakelijke wereld. Vraag: is de ambitie van het college te onrealistisch en zijn er op andere manieren besparingen te vinden die een verhoging van de OZB onnodig maken (uitgezonderd inflatiecorrectie van 3%)	Vanuit het recente verleden zijn er al tal van besparingen en bezuinigingen in onze begroting doorgevoerd. Wij achten de ambities zoals verwoord in het coalitieakkoord realistisch en hebben daar met voorliggende begroting invulling aan gegeven.
22.	77	In de Risicoinventarisatie 2023 staat niets over de nieuwbouw van het gemeentehuis. Gezien de nu al veel hogere kosten zou een plek in de lijst niet verkeerd zijn. Vraag: Waarom wordt de bouw van het gemeentehuis niet genoemd in deze lijst?	Over het project gemeentehuis is in de raad van 27 september jl. Een besluit genomen over het beschikbaar stellen van aanvullende middelen. Voor nadere inhoudelijke informatie verwijzen wij naar het betreffende raadsvoorstel. In de paragraaf weerstandsvermogen is er voor dit project geen apart risicobedrag geraamd, juist vanwege het feit dat recentelijk het investeringskrediet is bijgesteld naar huidige inzichten. Wel is bij de post ‘overige risico's (opgehoogd van 500k naar 1 mln) gemeld dat deze o.a. is bedoeld voor mogelijke kostenstijgingen bij diverse projecten. Daar valt ook het project gemeentehuis onder.
23.	82	In de conclusie op deze pagina staat dat het noodzakelijk is om het vreemd vermogen te verminderen en onze algemene reserve te verhogen. Niet staat hoe dat gerealiseerd dient te	De investeringsportefeuille voor komende jaren zullen we kritisch blijven beoordelen, waarbij we kijken naar de benodigde omvang van investeringen, mogelijke bijdragen van derden en het faseren van geplande investeringen. We kijken naar mogelijkheden om de geplande investeringen minder te financieren door aantrekken van vreemd vermogen (afsluiten leningen), maar dekking te vinden binnen de reguliere begroting. Van belang daarvoor zijn begrotingsoverschotten. Met de realisatie van die

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
		worden volgens het College. Wil en kan het College dat alsnog uiteenzetten op welke wijze zij dat denkt te doen?	overschotten kunnen we ons eigen vermogen versterken (toevoeging voordelige rekeningsaldi aan algemene reserve). Daarnaast staat nog op de planning om onze totale reserves en voorzieningen nader te inventariseren op nut en noodzaak. Mogelijk dat hieruit overhevelingen naar de algemene reserve kunnen plaatsvinden.
24.	92	In de tabel staat vermeld dat het verwachte financieringstekort groter is dan de kasgeldlimiet. De vraag is dan wat dit betekent voor de financiering en financieringspositie van de gemeente.	Dit betekent dat er in verhouding meer lang vreemd vermogen in de gemeente is dan kort vreemd vermogen. Dit zorgt dat de financieringspositie van de gemeente verslechterd. Dit is verder uitgewerkt in de geprognosticeerde balans (pag. 134). Hierin is te zien dat de omvang aan vaste schulden de komende jaren toeneemt.
25.	99	Voor de toekomstige CAO ontwikkelingen is er rekening gehouden met een stijgingspercentage van 3%. Gelet op de forse prijsstijgingen en andere reeds gesloten CAO's is de vraag of dit percentage reëel te noemen valt. Is het, teneinde te voorkomen om al in de zomer van 2023 weer met een bijstelling te moeten komen, niet beter om een hoger percentage aan te houden?	Het klopt dat 3% momenteel te laag lijkt, gezien de moeizame onderhandelingen tussen werkgever en werknemers. Deze begroting is in de zomer opgesteld en op basis van de toenmalige inzichten is gekozen voor 3%. De verwachting is dat het hoger uitpakt, gezien de recente berichten. In de eerstvolgende rapportage doen we daar zo nodig een mutatie met toelichting op.

Fractie: GPRB
Datum van indienen vragen: 17 oktober 2022

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
1.	Pagina 19 PB.	70% van de gestaarte schuldhulptrajecten wordt succes afgerond. 1-Wat er gebeurt met overige 30% en stand van de zaken?	Schuldhulptrajecten kunnen om verschillende redenen stoppen. De meest voorkomende redenen zijn dat mensen verhuizen of komen te overlijden of dat mensen zich niet houden aan de voorwaarden van een schuldhulptraject. We zetten erop in dit te voorkomen door ondersteuning naast een schuldhulptraject via budgetbeheer of onze maatschappelijke partners en door de inzet van saneringskredieten.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			De stand van zaken wordt gedeeld in een factsheet die uw raad iedere twee jaar ontvangt.
2.	Pagina 20 in PB	IN 2021 waren 778 kinderen Gelrepas en maken er gebruik van. 2-Hoeveel kinderen missen wij die zonder Gelrepas in bezit hebben, hoe gaan we de kinderen bereiken? 3-Hoeveel kinderen maken deelname sport/cultuur van de Gelrepas?	Wij hebben dit voorjaar (2022) de minimascan geupdate. Omdat onze eerdere leverancier (Stimulansz) dit product niet meer aanbood zijn we overgestapt naar een andere leverancier (KWIZ). Zij bleken in staat met hun berekeningen de doelgroep veel nauwkeuriger te bepalen. Daardoor is gebleken dat het aantal kinderen in de inkomensgroep tot 150% (inkomensgrens Gelrepas voor kinderen) aanzienlijk hoger is dan eerdere aanname. Het blijkt te gaan om ruim 1700 kinderen in plaats van de eerder ingeschatte ruim 1200 kinderen. Dit betekent dat het % bereik van de Gelrepas onder kinderen lager is dan verwacht. Wij zullen samen met uitvoerder Paspartous en Stichting Leergeld onderzoeken hoe we het bereik van de pas onder de jeugdige doelgroep kunnen vergroten. In 2019 lag het uniek pasgebruik van pashouders in de leeftijd 4 t/m 11 jaar op 54%. In 2021 was dit gestegen naar 87%. Voor pashouders in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar steeg dit gebruik van 39% in 2019 naar 76% in 2021. Pashouder benutten hun pas dus aanzienlijk beter.
3.	Pagina 72 in PB.	Voor het jaar 2023 verwachten we geen verhoging van de kwijtschelden. 4-Gezien te toename energiearmoede/inflatie?	Voor gemeentelijke belastingen gelden landelijke normen die gekoppeld zijn aan de bijstandsnorm en de hoogte van het vermogen. Wij verwachten geen toename van het aantal mensen met een inkomen tot 100% van de bijstandsnorm. Recent is er wettelijk ruimte gekomen om het vrij te laten vermogen iets te verruimen. Gevolgen van deze mogelijkheid worden onderzocht.
4.	Pagina 59 PB.	Wat mag het kosten > Cultureel erfgoed in h jaar 2022 884k. 5- Hoe kan het op eens 73% minder begroot namelijk 242k?	Het overzicht van de baten en lasten is wat vertekend omdat enerzijds veel geld is binnengehaald voor externe projecten voor erfgoed terwijl anderzijds door fouten bij het opmaken van de jaarrekening 2019 een deel van de (o.a. externe) gelden is weggeschreven bij het resultaat op de jaarrekening, zie ook het antwoord op de toelichting op taakveld 5.5 naar aanleiding van het technische vragenuur.
5.	ENERGIE EN WARMTETRANSITIE: P36	Inwoners en bedrijven zijn zich bewust van … Een internetplatform is niet genoeg Risico is dat de samenwerking onvoldoende tot stand komt, en toch als doel: een volwaardig klimaatplatform; " watisjouwrheden"? Hoe ziet dat platform eruit? Wat kunnen we ons daarbij voorstellen?	Met volwaardig bedoelen we in deze context een platform dat zichtbaar is, vindbaar, en toegankelijk voor iedereen, waarop mensen informatie kunnen vinden en ook delen en elkaar kunnen inspireren tot het ondernemen van actie om met elkaar de klimaatopgave aan te gaan. De gemeente fungeert als partner in de opgave en faciliteert/onderhoudt het platform en is eindverantwoordelijk voor de toegankelijkheid en de gepubliceerde inhoud. We hebben een eerste stap gezet met de opzet van “Watisjouwrheden” en zijn in afwachting van het Burgerakkoord voordat we verder bouwen aan niet alleen het internetplatform maar ook aan de verschillende fysieke contacten en acties die daar aanvullend aan zijn.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
6.	P36	In 2040 wekken wij alle energie die wij gebruiken duurzaam op In het coalitieakkoord staat dat de gemeente CO2 neutraal is. In de RES hebben we afspraken gemaakt over regionale doelstellingen. Laten we het aan het burgerberaad overlaten of we binnen de gemeente Rheden zelf de energie die we gebruiken (Co2 neutraal) opwekken Graag de definities behorende bij kleinschalige en grootschalige windenergie benoemen Wat wordt bedoeld met "afspraken met de RES zijn hiervoor noodzakelijk? Welke ambitie heeft het college tijdens deze gesprekken?	We hebben in regioverband afspraken gemaakt over de gezamenlijke opgave die we hebben op het gebied van de opwek van energie. In 2021 is de Regionale Energie Strategie 1.0 vastgesteld. In de RES 1.0 is afgesproken om regionaal in 2030 1,62 TWh elektriciteit op te wekken. Voor de gemeente Rheden ligt er een opgave voor het benutten van de grote daken voor zonnepanelen en onderzoek naar twee verkenningsgebieden wind. Inmiddels zijn we op weg naar een RES 2.0. De besluitvorming over de RES 2.0 staat gepland voor het laatste kwartaal in 2023. Deze wordt opnieuw aan alle gemeenteraden voorgelegd. De resultaten van het burgerberaad in Rheden en de milieueffectrapportage (planMER) worden meegewogen in deze besluitvorming. De planMER laat zien welke positieve en/of nadelige milieueffecten plaatsvinden wanneer de beoogde duurzame opwek uit het RES 1.0 wordt gerealiseerd. Zo kan zorgvuldig beargumenteerd worden waarom locaties voor duurzame energie opwek geschikt, geschikt te maken of ongeschikt zijn. Voor de definities met betrekking tot kleinschalige dan wel grootschalige opwek van energie verwijzen we naar het Beleidskader Energie en Landschap zoals uw raad heeft vastgesteld in juli 2021.
7.	P36	Huidige vergunning van windmolens: welk kader wordt op dit moment gehanteerd? Welke maximum normen voor hoogte, geluid, afstand tot woningen	We hanteren het kader zoals dat landelijk is vastgelegd (wettelijk kader zoals de GGD hanteert). We praten hier over windmolen van 3.5 en 5,6 MW ALGEMENE RANDVOORWAARDEN Voor eventuele initiatieven voor de ontwikkeling van grootschalige opwekking van wind-energie gelden de volgende randvoorwaarden waaraan vormgegeven moet worden in een zorgvuldig traject: • Gedragscode. Een initiatiefnemer conformeert zich aan de Gedragscode acceptatie en participatie windenergie op land van de Nederlandse WindEnergieAssociatie (NWEA). • Tijdelijk. Windmolens zijn in principe tijdelijk. Er wordt een omgevingsvergunning voor een bepaalde periode (25jr) verleend. • Opruimplicht. Er geldt een opruimplicht. Aan het eind van de economische of technische levensduur van de windmolen, dan wel na het verstrijken van de vergunningstermijn wordt de windmolen weer verwijderd door de initiatiefnemer. Per initiatief kunnen aanvullende afspraken worden gemaakt over hoe de gronden moeten worden opgeleverd. Zonder afspraken geldt dat de gronden na opruiming weer gebruikt moet kunnen worden voor de functie waarvoor de gronden oorspronkelijk waren bedoeld.

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			• Inrichtingsplan. Een initiatief wordt ruimtelijk ingepast door middel van een verantwoording in een landschappelijk inrichtingsplan over de passendheid van de schaal, maat en opstelling. Ook dienen de effecten op de landschapsbeleving vanuit de wijde omgeving in beeld gebracht te worden, bv aan de hand van foto-realistische visualisaties (zie analyse). • Goede ruimtelijke ordening. Bij ruimtelijke procedures geldt in zijn algemeenheid het criterium dat er een goede ruimtelijke ordening moet zijn. De gemeente zal daarbij aansluiten bij wat vanuit de actuele jurisprudentie wordt gezien als van belang voor een goede ruimtelijke ordening (na inwerkingtreding van de Omgevingswet evenredige toekenning van functies). • Participatie. Bij een initiatief wordt de omgeving vroegtijdig betrokken en is er ruimte om te participeren in de ruimtelijke en financiële vormgeving van het initiatief. Dit is verder uitgewerkt in het beleidskader Samen Energie Opwekken. • Afstemming met provincie. De zoekgebieden wind binnen de gemeente Rheden vallen onder de invloedssfeer van het Natura-2000-gebied de Veluwe. Uit de rapportage van de verkenning 'Wind op en rondom de Veluwe' blijkt dat we in deze gebieden extra rekening moeten houden met mogelijke beperkingen voor wind in verband met de instandhoudingsdoelstelling van de Wespendief (roofvogel). Nader onderzoek en bovenregionale afstemming tussen de verschillende RES-regio's rondom de Veluwe en de provincie Gelderland moeten uitwijzen wat de (on-)mogelijkheden voor windenergie op langer termijn zijn. • Ruimtelijke meerwaarde. Van elk initiatief wordt een ruimtelijke meerwaarde op gebiedsniveau verwacht. Hiervoor wordt een landschappelijk inrichtingsplan opgesteld. • Compensatie. De ruimtelijke effecten van een initiatief worden in beeld gebracht. Negatieve effecten worden ter plaatse of op gebiedsniveau gecompenseerd waarbij de inspanning van initiatiefnemer gericht moet zijn op een positief effect. • Gebiedsspecifiek. Bij het landschappelijk inrichtingsplan en de maatregelen in het kader van de benodigde compensatie dient aangesloten te worden bij de gebiedsspecifieke kwaliteiten van het landschap ter plekke en de gebiedsdoelen zoals beiden omschreven in de Rhedense Omgevingsvisie. • **Gezondheid: De gezondheidseffecten ten aanzien van geluid en slagschaduw worden door de initiatiefnemer in beeld gebracht. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met het stapeleffect van geluid bij meerdere geluidsbronnen en stroboscoopeffect van de schaduwwerking. Plaatsing van windmolens mag geen onevenredige impact hebben op de gezondheid van omwonenden, hierbij gaat de gemeente uit van de richtlijnen als opgesteld door de GGD.**

Nr.	Verwijzing naar pagina/programma	Vraag	Antwoord
			• Bij positionering van windmolens wordt het effect meegewogen dat deze heeft op de gebruiksmogelijkheden van naast gelegen bedrijfspercelen of uitbreidingsmogelijkheden van bestaande bedrijven.
8.	P37	Ontbrekende risico's: Vertragingen door krapte op de arbeidsmarkt en technologische krapte (Inwoners willen wel een warmtepomp kopen maar ze zijn er niet)	Prima toevoeging.
9.	BIODIVERSITEIT P43	We ondersteunen 3 initiatieven vanuit de samenleving, al dan niet ondersteund door belangengroepen. **Welke 3 en waarom worden deze 3 specifiek genoemd?**	In het spoor met initiatieven ondersteunen hebben we ingezet op (minimaal) 3 (per jaar), daar hebben we ook formatie en budget op berekend. In het uitvoeringsplan van het biodiversiteitsplan staat een nadere toelichting: We ondersteunen (buurt)initiatieven met advies, materiaal en uitvoering die bijdragen aan het verbeteren van de biodiversiteit. Bijvoorbeeld aanschaf plantmateriaal en realiseren van nest- of schuilgelegenheid. Doel is dus wel dat een initiatief gedragen en uitgevoerd wordt door meerdere bewoners.
10.	GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN, P111, GMR	Het risico is beperkt tot de gemeentelijke bijdrage. Geldt dat ook wanneer we een of meerdere opgaven niet mee willen of kunnen doen? Wat is dan het financiële of doelmatige risico (wat moeten we dan betalen en wat krijgen we dan (al dan niet financieel) niet??)	Als 1 of meer gemeenten niet meedoen aan een opgave bestaat het risico dat de gemeenten die wel deelnemen aan de betreffende opgave een hogere bijdrage dienen te leveren om de gewenste doelen te bereiken, dan wel dat de ambities binnen deze opgave moeten worden afgeschaald. De deelname-bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling staat vast, tenzij wij zouden willen uittreden uit de GR. De gemeente zal dan de betreffende opgaves zelf lokaal moeten uitvoeren. En uiteraard loopt zij dan de door de GR gerealiseerde baten, voor zover lokaal toewijsbaar, mis.